

Synpunkter på Slutrapport-Skolstruktur

Detta är ett dokument där några av Centerpartiets representanter ur lärandenämnden granskat slutrapporten kring skolstrukturen i Hudiksvall som presenterades i februari 2019. Vår sammanfattning är att rapporten är undermålig och saknar såväl evidens som källor. Vidare är den statistik som redovisas ofta feltolkad eller felvinklad. Det innebär att man varken kan ha tillit till fakta eller författarens slutsatser i utredningen. De som inte är vana vid statistik och forskning kommer inte heller att kunna dra sina egna slutsatser.

”Liknande kommuner” i statistiken är inte jämförbara med Hudiksvalls kommun vare sig när det gäller yta och andel invånare i centralorten. De kommuner som ingår i statistiken gällande ”liknande kommuner” är: Motala, Ängelholm, Sandviken, Lidköping, Nynäshamn, Ljungby och Falkenberg. I Hudiksvalls kommun bor 40 % av invånarna i centralorten, avseende de ”liknande kommuner” bor mellan 50-70 % i centralorten och Hudiksvalls kommun är dessutom till ytan betydande mycket större. För att belysa detta kommer här ett exempel, jämförelse mellan Hudiksvalls- och Ängelholms kommuner:

Total areal: Hudiksvall 4517 km² - Ängelholm 578 km².

Andel av befolkning i centralort: Hudiksvall 40 % - Ängelholm 67 %.

Befolkningstäthet 2018 (SCB): Hudiksvall 15,1 invånare/km² - Ängelholm 100,4 invånare/km².

Vad som saknas i slutrapporten:

Vi saknar barnperspektiv.

Vi saknar landsbygdsperspektiv.

Vi saknar lärarnas och personalens perspektiv.

Vi saknar hållbarhetsperspektiv.

Vi saknar ekonomiska och samhällsekonomiska konsekvensanalyser.

Vi saknar analyser kopplade till evidensbaserad forskning, källhänvisningar och referenslista.

Flera av punkterna i ”Beskrivning av uppdraget” är inte besvarade. Dessutom saknar utredningen förankring till Hudiksvalls kommuns vision: *”Sveriges bästa kommun att leva och verka i - med 50 000 invånare i kommunen varav 25 000 i staden år 2050”*.

I inledningen påtalar författaren att betoningen i utredningen ligger på långsiktighet, som förväntas generera arbetsro, och därmed förutsättningar för elever och personal att bättre nå de nationella målen för den obligatoriska grundskolan. De konkreta förslag som sedan följer är att slå ihop olika skolor, göra förändringar inom elevhälsa, ledningen av skola samt skolskjutsar. I sin avslutning påtalar författaren att det ledande motivet för en förändring av skolstrukturen bör vara kvalitetsaspekten ”En skola där alla kan komma vidare” och att den viktigaste aspekten är tillgången på behöriga lärare. Genomgående i Slutrapport skolstruktur är att den saknar kopplingar till evidensbaserad forskning. På vilket sätt skulle större enheter göra att fler kommer vidare? Vad säger forskning och evidensbaserade studier inom detta område? Vi vet inte heller om det skulle påverka kostnadsmassan då författaren inte har studerat detta överhuvudtaget. Det finns heller ingen koppling till hur tillgången på behöriga lärare skulle öka. Utredningen har inte ens med aspekten, hur vi ska locka fler behöriga lärare, ändå påtalar författaren att det är den viktigaste förutsättningen.

Följande saknas i rapporten samt i dess formalia:

Metod, syfte, material, tydliga källor och referenslistor, bilagor på ställda frågor vid utförda intervjuer. Slutsatser – är det eget tyckande, forskning eller någon annans åsikter? Vilken evidens finns för vad som sägs?

Vilken forskning ligger till grund för att större enheter ger fler elever som kommer vidare?

Samhällsekonomisk- och ekonomisk konsekvensanalys, hållbarhetsanalys.

Författarens föreslagna åtgärder saknar analys. Vilka positiva och negativa konsekvenser för åtgärderna med sig?

Personalens situation.

Hur det ska bli mer attraktivt för lärare att bli behöriga, att vilja söka jobb som lärare.

Barnperspektivet

Kvalitet - resultat per skola

Hållbarhet, t ex miljömässiga faktorer

Datering av statistik. Olika siffror i olika stycken. Diagram avser olika år vilket gör det svårt att jämföra data.

Utredaren har inte klart för sig skillnaden i trend respektive avvikelse.

Kommunerna som är jämförande är inte jämförbara t.ex. när det gäller yta och andel invånare i centralorten. Analysen blir därför felaktig.

Med dessa brister till grund menar vi att det inte är möjligt att fatta beslut baserat på resultaten i denna utredning.

Erika Söderström, Stina Jonsson och Linda Östblom
Representanter för Centerpartiet i lärandenämnden
2019-03-12

Se Bifogad bilaga

Våra synpunkter/frågeställningar finns löpande genom röd markering!

Slutrapport

Skolstruktur

Hudiksvalls kommun

Februari 2019

**Kunskaps
bolaget**

Gamla Brogatan 19

SE- 111 20 Stockholm

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Beskrivning Hudiksvalls kommun	2
2.1	Befolkningsstruktur
2.2	Kommunens organisation
2.3	Mål Hudiksvalls kommun
2.3.1	Mål skola
3. Översiktspild kommunala grundskolor i Hudiksvalls kommun, samt elevutveckling friskolor	7
3.1	Enheter
3.2	Kunskapsbild
3.2.1	Behörighet till gymnasiet
3.2.2	Mellanstadiet
3.2.3	Lågstadiet
3.3	Behöriga lärare- tillgång och utmaning
3.4	Elevutveckling
3.4.1	Kommunal grundskola
3.4.2	Friskolor
3.4.3	Förskoleklass
3.5	Lokaler
3.6	Ekonomi grundskola
3.6.1	Totalkostnad/elev
3.6.2	Kostnader lärverktyg
3.6.3	Övriga kostnader
3.6.4	Kostnader skolskjutsar
3.6.5	Lokalkostnader
3.7	Resultat intervjuer
4. Utvecklingsområden	23
4.1	Fokusområden skolstruktur
4.2	Principer hållbar skolstruktur
4.3	Landsbydsperspektiv
5. Konkreta förslag - utvecklingsområden	24
5.1	Förslag allokering lokaler
5.1.1	Håsta skola
5.1.2	Skolbyn/Björkberg
5.1.3	Njutånger
5.1.4	Friggesund
5.1.5	Malsta, Edsta och Sandvalla skolor
5.1.5.1	Malsta > Edsta
5.1.5.2	Malsta > Sandvalla
5.1.5.3	Malsta + Edsta > Sandvalla
5.1.6	Näsvikens skola
5.2	Elevhälsa
5.2.1	Tjänster elevhälsa
5.2.2	Kostnad elevhälsa
5.2.3	Elevhälsoresurser/skolledare
5.2.4	Förslag struktur elevhälsa
5.3	Ledning skola
5.3.1	Skolledarresurser
5.3.2	Rektors ansvar och förutsättningar
5.3.3	Förslag förstärkning rektorsrollen
5.4	Skolskjutsar
5.4.1	Kostnader skolskjuts
5.4.2	Förslag skolskjutsstruktur
6. Landsbydsperspektiv	33
6.1	Förutsättningar att behålla åk 1-3 på de mindre orterna
6.1.1	Friggesunds skola
6.1.2	Njutångers skola
6.1.3	Malsta skola

	6.1.4	Edsta skola	
	6.1.5	Näsvikens skola	
6.2		Ledningsorganisation	
	6.2.1	Rektors uppdrag	
	6.2.2	Principer ledningsstruktur	
6.3		Kvalitetssäkring skolor F-3	
7.		Alternativ användning av skollokaler	37
8.		Distansundervisning/Fjärrundervisning - en ev. framtida möjlighet	38
9.		Avslutning	39

1. Inledning

Aktuell utredning skall resultera i beslutsunderlag för framtida skolstruktur gällande grundskolan i Hudiksvalls kommun. Målet för densamma är en hållbar struktur framgent, oavsett politisk majoritet.

Betoningen ligger på långsiktighet, som förväntas generera arbetsro, och därmed förutsättningar för elever och personal, att bättre nå de nationella målen för den obligatoriska grundskolan.

Vidare ligger starkt fokus på behörighetsaspekten för pedagogisk personal, arbetsmiljön, samt en hållbar ekonomisk verksamhet.

Arbetsmiljön berörs inte. Behörighetsaspekten, hur kommunen ska attrahera behöriga lärare finns inte med. Saknas konsekvensanalys på samhälls- och ekonomisknivå

Hudiksvalls kommuns vision lyder: Sveriges bästa kommun att leva och bo i. Ett av de tre övergripande målen, som kommunfullmäktige antagit för att nå visionen, är att leverera "samhällstjänster av högsta kvalitet". För grundskolans del innebär detta bland annat, att kommunen skall erbjuda en skola, där alla kan komma vidare.

Utredaren har för att kunna identifiera nuläge, önskat läge, samt förutsättningar och viljeinriktning för insatser, genomfört dialoger och intervjuer tjänstemän på olika nivåer och inom verksamhetens olika områden. Möte med politisk sammansatt grupp inom ansvarsområdet skolstruktur har genomförts. Inläsning av relevant material med koppling till lokal och nationell nivå har skett i betydande omfattning. Detta förarbete genererar en analys med efterföljande förslag till utveckling.

Referenser, bilagor och referenslista saknas

För att närma sig visionen med aktuella mål, konstateras att det finns utrymme för utveckling gällande skolstrukturen. Förhoppningsvis kommer aktuell utredning ge vägledning för att uppfylla kommunens lovvärda ambitioner.

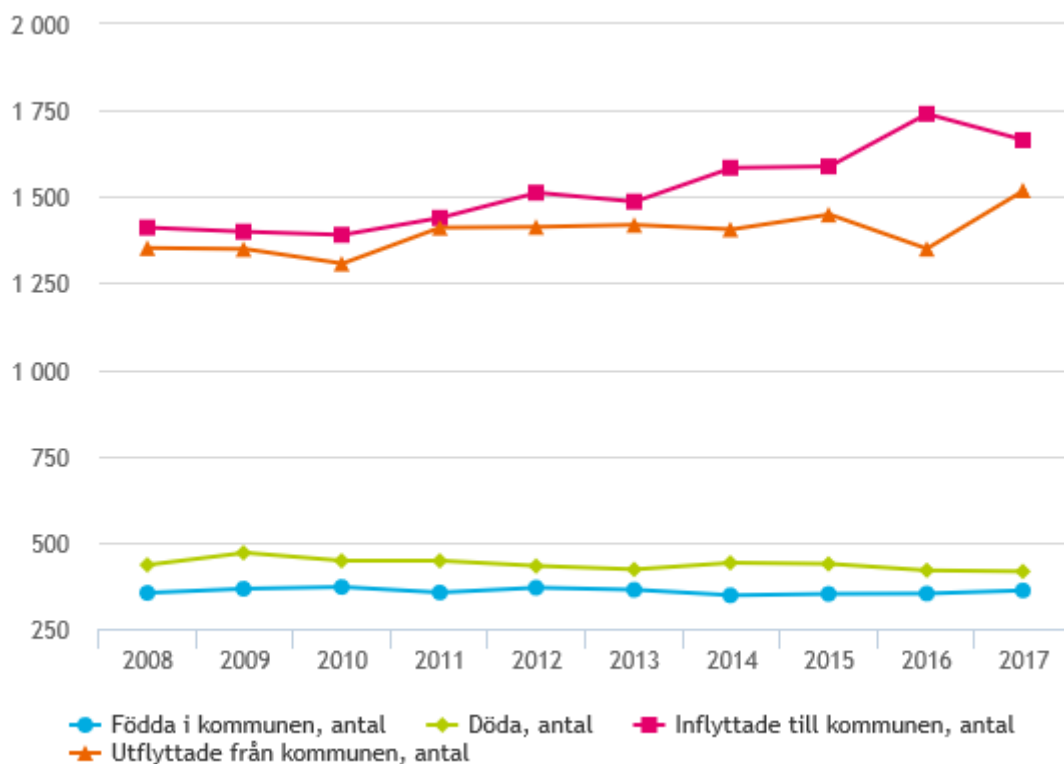
2. Beskrivning Hudiksvalls kommun

Hudiksvalls kommun ligger naturskönt längs hälsingekusten. Ett blomstrande kulturliv med djupa rötter är bl. a de vackra hälsingegårdarna och den traditionella folkmusiken exempel på.

1. Befolkningsstruktur

Invånarantalet är ca 37 400, varav ca 16 000 bor i Hudiksvalls tätort. Folkökningen uppgick 2017 till 102 personer. Noteras att Hudiksvalls kommun var den enda kommunen i Hälsingland att expandera sin befolkningsmängd 2017. (Källa: Hudiksvalls kommun)

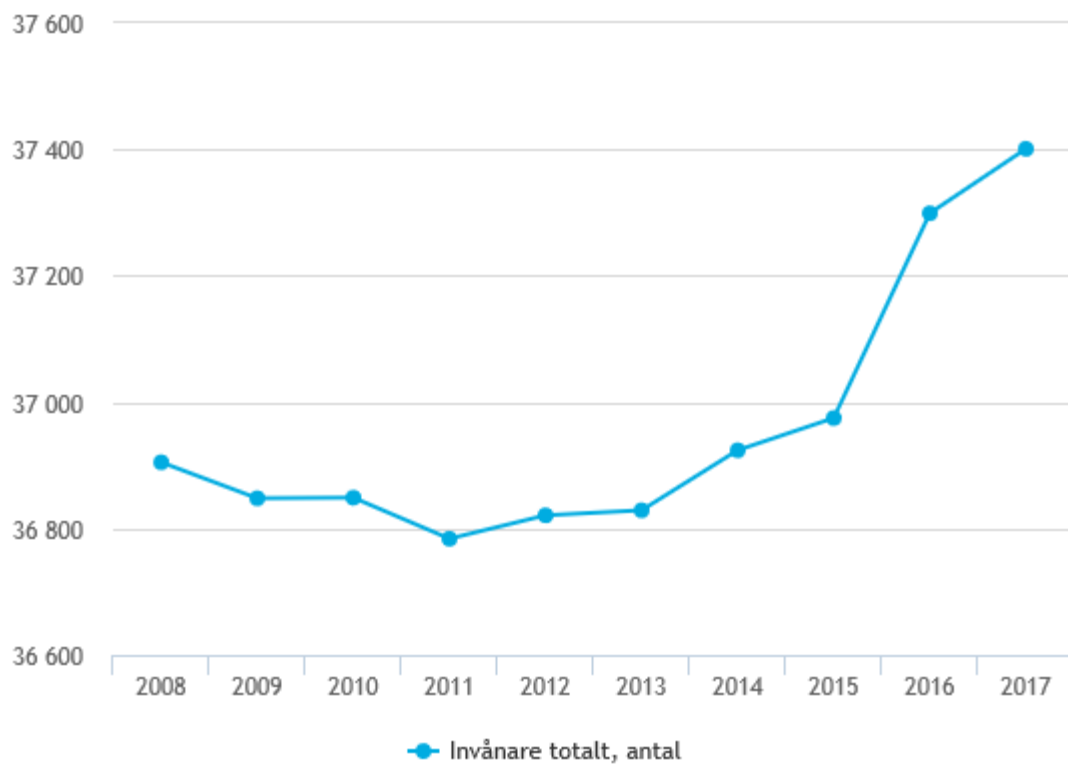
Befolkningsutveckling olika kategorier

Källa: Kolada

Noteras en stabil trend av antalet nyfödda, medan antalet döda visar en svag nedgång under senare år. Differensen mellan inflyttade och utflyttade visar att fler väljer att flytta till kommunen än från.

Befolkningsutvecklingen totalt
Källa: Kolada

Förutom den ökande befolkningsmängden, uppvisar kommunen god tillväxt med sjunkande arbetslöshet och expanderande företag med nyanställningar som konsekvens. Det produceras även omfattande nybyggnationer. (Källa: Hudiksvalls kommun)

Vilken är källan?

2.2 Kommunens organisation

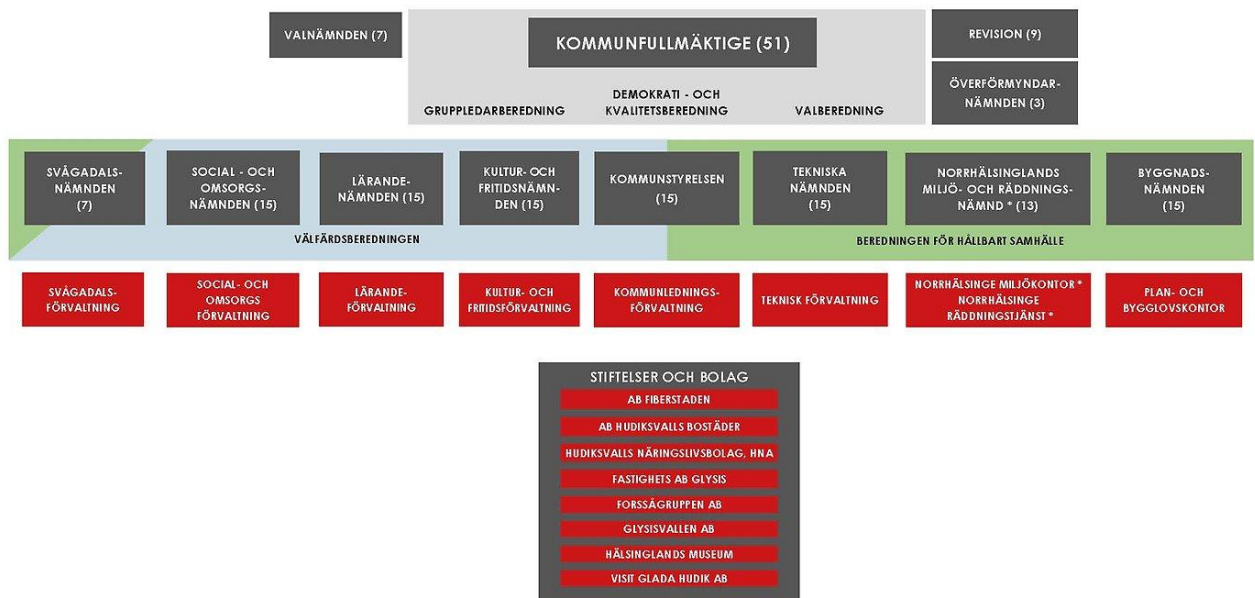
Kommunen är en demokratiskt styrd organisation och leds av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. De förtroendevalda politikerna innehar huvudansvaret.

Kommunen består av ett antal förvaltningar och bolag. En nämnd är kopplad till varje förvaltning. Nämnderna består av folkvalda politiker och förvaltningarna av tjänstemän.

Respektive bolag har en styrelse bestående av politiker.

Källa: Hudiksvalls kommun

Organisationsschema

* Gemensam med Nordanstigs kommun

2.3 Mål Hudiksvalls kommun

Hudiksvalls kommuns vision är "Sveriges bästa kommun att leva och bo i - med 50 000 invånare i kommunen varav 25 000 i staden år 2050". Visionsarbetet bedrivs under samlingsnamnet "Glada Hudik-språnget".

Saknar koppling till visionen i utredningens slutsatser

För att närma sig omsättning av visionen, har kommunen tre övergripande mål:

- Samhällstjänster av högsta kvalitet
- Blomstrande näringsliv
- Attraktiv och hållbar livsmiljö

Målen bryts ner till verksamhetens mål med konkreta åtgärder. Resultatet följs upp i års- och delårsredovisningar och utgör bas för eventuell revidering av åtgärder.

Vision	Sveriges bästa kommun att leva och verka i - med 50 000 invånare i kommunen varav 25 000 i staden år 2050		
Övergripande mål	Samhällstjänster av högsta kvalitet	Blomstrande näringsliv	Attraktiv och hållbar livsmiljö
Verksamhetens mål	• Öka målopptäckelsen i våra utbildningsverksamheter • Minska sjukskrivningarna • Öka kvaliteten i våra verksamheter • Förbättrad service, bemötande, snabbhet, enkelhet	• Förbättrad service, bemötande, snabbhet, enkelhet • Stödja utvecklingen av sociala företag • Öka sysselsättningen i form av arbete eller utbildning	• Bidra till ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet • Utveckla hamnområdet
Finansiella mål	• Skattesatsen • Årets resultat • Investering • Likviditet • Kortfristiga placeringar • Upplåning		

Källa: Hudiksvalls kommun

2.3.1 Mål skola

Under ett av kommunens delmål, samhällstjänster av högsta kvalitet, återfinns ambitionen

”En skola, där alla kan komma vidare”. Den ultimata konsekvensen av ambitionen är, att samtliga elever, som slutar årskurs nio, skall ha godkända betyg i samtliga ämnen. Detta är en lovvärd strävan, som renderar medvetna insatser.

På vilket sätt blir det bättre för elever med utredarens förslag Saknar koppling till utredningens slutsatser

Lärandeförvaltningen har, som ett led i att generellt öka måluppfyllelsen i utbildningsverksamheten, inför 2018 antagit följande mål:

- Höja utbildningsnivån i kommunen
- Aktivt arbeta med hälso- och livsstilsfrågor
- Aktivt arbeta för att barns, ungas och vuxnas inflytande ska öka
- Nolltolerans mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

3. Översiktsbild kommunala grundskolor i Hudiksvalls kommun, samt elevutveckling friskolor

3.1 Enheter

I Hudiksvalls kommun finns det 18 kommunala grundskolor med ca 3 500 elever. I organisationen ingår både särskolan och träningsskolan.

Skola Årskurser Elevantal ca

Björkbergsskolan	F-6	210
Ede skola	F-9	400
Edsta skola	F-6	65
Enångers skola	F-6	127
Friggesundsskolan	F-6	80
Håsta skola	F-6	215
Idenors skola	F-6	200
Iggesunds skola	F-9	460
Lunds skola	F-6	200
Läroverket	7-9	450
Malsta skola	F-6	80
Njutångers skola	F-6	95
Näsvikens skola	F-6	150
Sandvalla skola	F-6	250
Skolbyn	F-6	225
Svågadalens skola	F-6	22
Västra skolan	F-6, särskola 1-6, träningsskola 1-9	270
Östra skolan	7-9, särskola 7-9	350

Källa: Hudiksvalls kommun

3.2 Kunskapsbild

3.2.1 Behörighet till gymnasiet

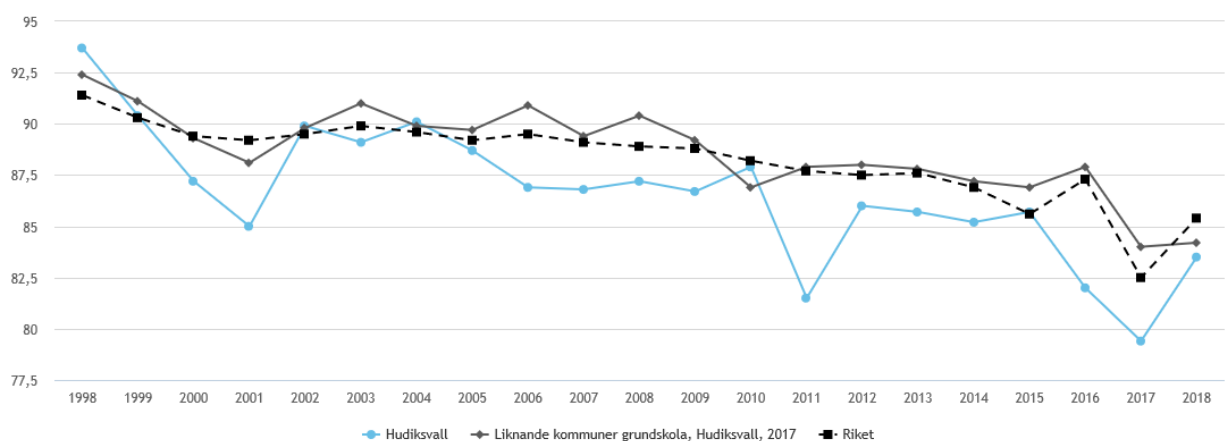
Resultatet av ambitionen ”En skola, där alla kan komma vidare”, visar en positiv progression. *(Fel. Efter flera års negativ trend har vi 2018 fått ett bättre resultat.)*

Konstateras en betydande ökning i resultat mellan år 2017 och 2018 avseende behörighet till gymnasiet. Hudiksvall ligger över riket samt över kategorin liknande kommuner. En förklaring till denna framgång finns att läsa i Lärandenämndens verksamhetsrapport delår 2018. Här framhålls studiero, strukturerad undervisning, intensivt arbete med anpassningar och stöd, samt sambedomningar gällande exempelvis de nationella proven, som viktiga inslag för aktuellt resultat.

Andelen elever, som uppnått kunskapskraven i alla ämnen årskurs nio, samt de med behörighet till fortsatta studier från årskurs nio, har ökat från år 2017 till år 2018. Detta är glädjande och visar på adekvata insatser i verksamheten. I sammanhanget kan nämnas ett närmare samarbete med elevhälsan. (Källa: Hudiksvalls kommun)

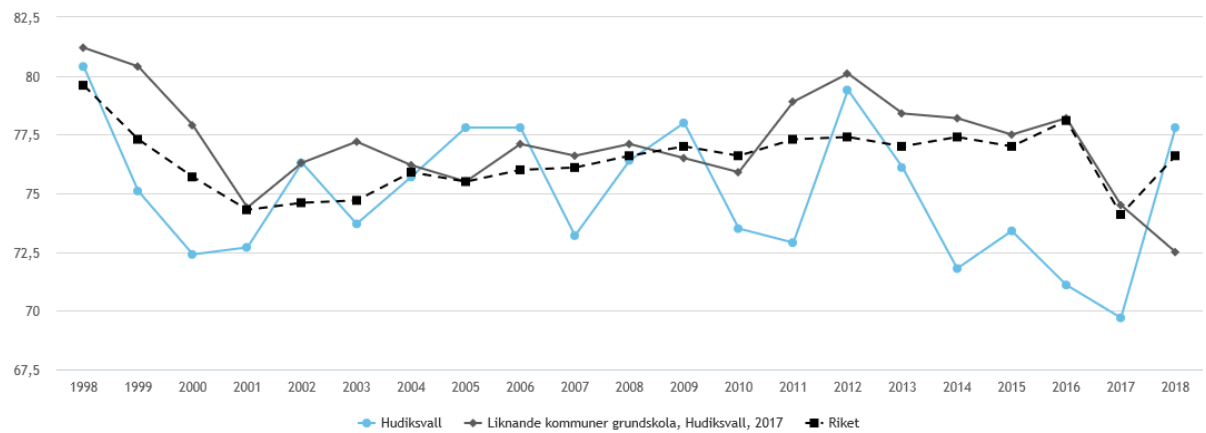
Allt innan 2011 är egentligen irrelevant att jämföra med, då en stor skolreform skedde i och med införandet av LGR 11 med ny läroplan, kunskapskrav o.s.v. Det var även 2011 som kravet på lärarlegitimation för lärare och förskollärare infördes i skollagen.

Behörighet till gymnasiet

Källa: Kolada

Kunskapskrav i samtliga ämnen uppfyllda årskurs nio

Källa: Kolada

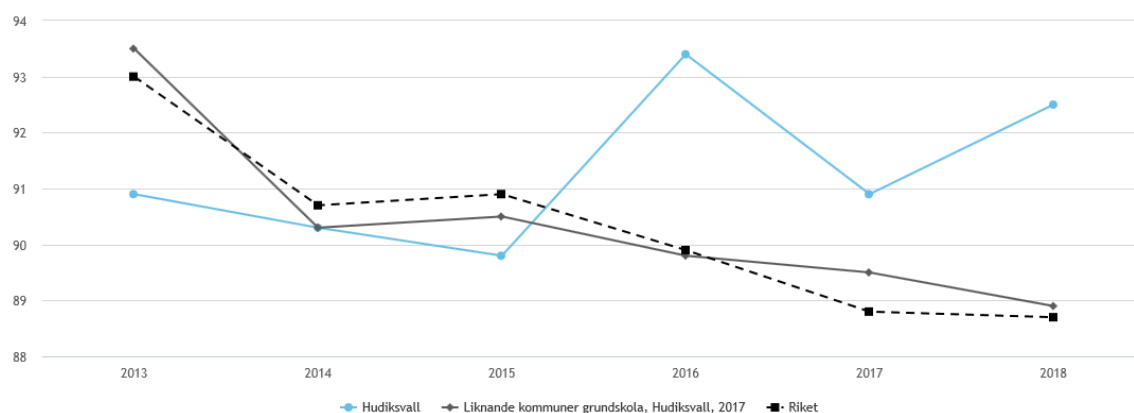
Resultatet varierar dock mellan skolor och en avgörande skillnad konstateras mellan pojkar och flickor. Detta till pojkarnas nackdel. Bland pojkar, som uppnått kunskapskraven i alla ämnen är siffran 71,7. Hos flickorna är siffran 80,6. Variation finns dock mellan de olika enheterna. (Källa: Skolverket)

3.2.2 Mellanstadiet

Resultatet i matematik ligger på en god nivå och har förbättrats 2018. Svenskan ligger på en fortsatt god nivå och har förbättrats. Framgångsfaktorer i sammanhanget är höga förväntningar på elevernas resultat, språkutvecklande arbetssätt, läxläsning och datorstöd.

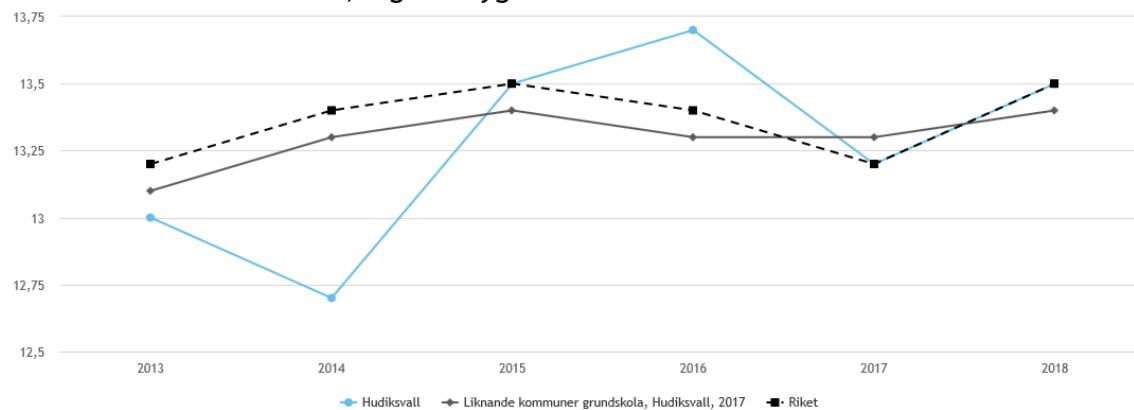
(Källa: Hudiksvalls kommun)

Resultat matematik årskurs 6, lägst betyget E

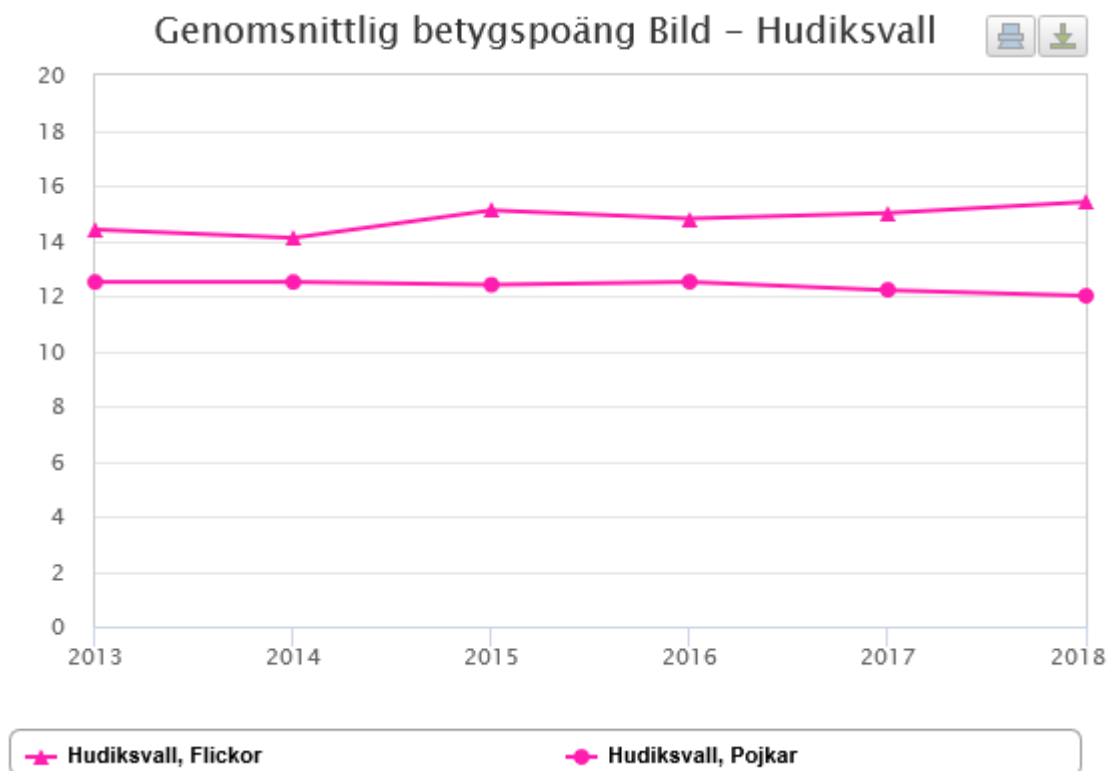
Källa: Kolada

Resultat svenska årskurs 6, lägst betyget E

Källa: Kolada

Konstateras dock att skillnaden mellan pojkars och flickors resultat är markant och att detsamma accentuerats över tid.

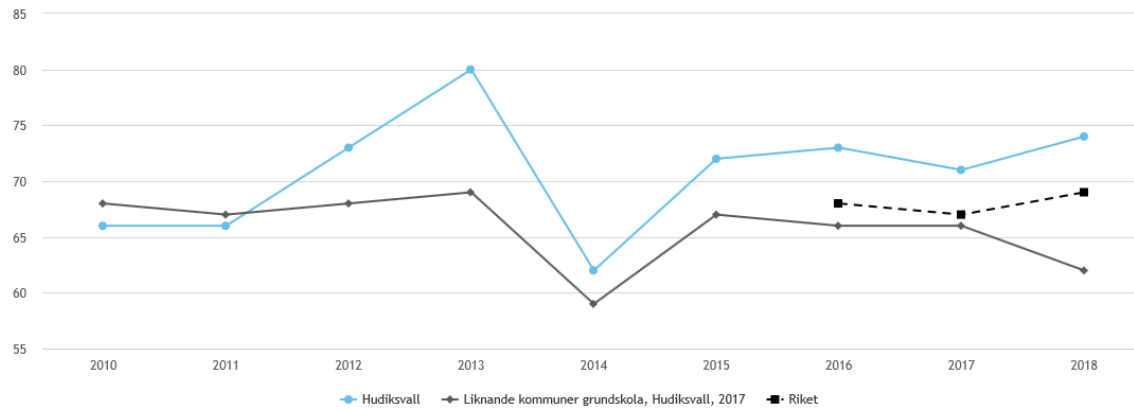
Källa: Skolverket

På vilket sätt är detta relevant för utredningen? Analys, källor?

3.2.3 Lågstadiet

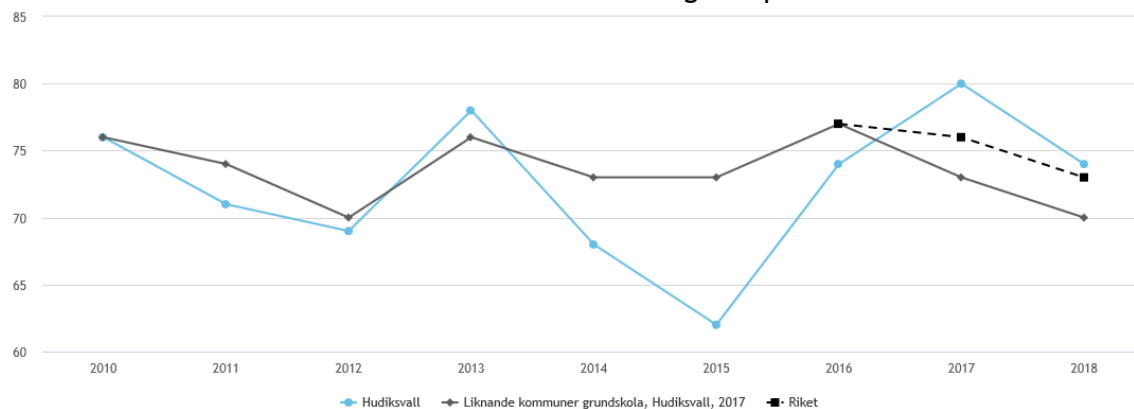
Resultaten i nationella prov i svenska och matematik, ligger på en god nivå. Konstateras att resultatet i matematik har förbättrats, medan resultatet i svenska är vikande.

Resultat matematik årskurs tre. Elever som klarat samtliga delprov.

Källa: Kolada

Resultat svenska årskurs 3. Elever som klarat samtliga delprov

Källa: Kolada

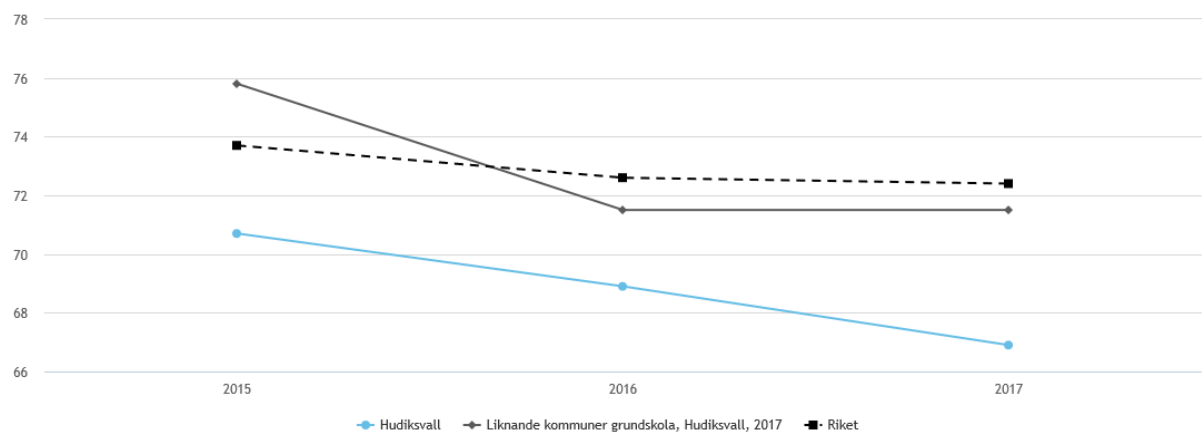
Tidiga insatser och anpassningar till elevens behov, är några viktiga framgångsfaktorer för ett positivt resultat. Lågstadiesatsningen, med möjlighet till personalförstärkning och därmed ökad vuxennärvaro, bidrar till stöd för den enskilde eleven. (Källa: Hudiksvalls kommun).

Felaktig analys. Resultatet är inte vikande i svenska, trenden är positiv med ett avvikande värde 2018. Diagrammen visar positiva resultat. Hur kopplas detta till föreslagna åtgärder?

3.3 Behöriga lärare, tillgång och utmaning

Flera studier (Håkansson och Sundberg 2012, Skolinspektionen 2010) visar på, att det nationellt sett råder en alarmerande lärarbrist i Sverige. För få lärare utbildas, samtidigt som en generationsväxling sker med många pensionsavgångar. Hudiksvalls kommun är inget undantag. Det råder påtagliga utmaningar på rekryteringsfronten och rektorer ägnar omfattande tid i arbetet att försöka rekrytera behöriga lärare. Trots detta lyckas inte insatsen fullt ut, vilket betyder att Hudiksvalls kommuns skolor har ett stort antal obehöriga lärare. Tabellerna som följer, visar den aktuella bilden, samt hur åldersspannet 55+ ter sig. Kommunens redovisning från 2018 av behöriga lärare på respektive skola visas även nedan. Spannet rör sig här mellan 33% - 100%.

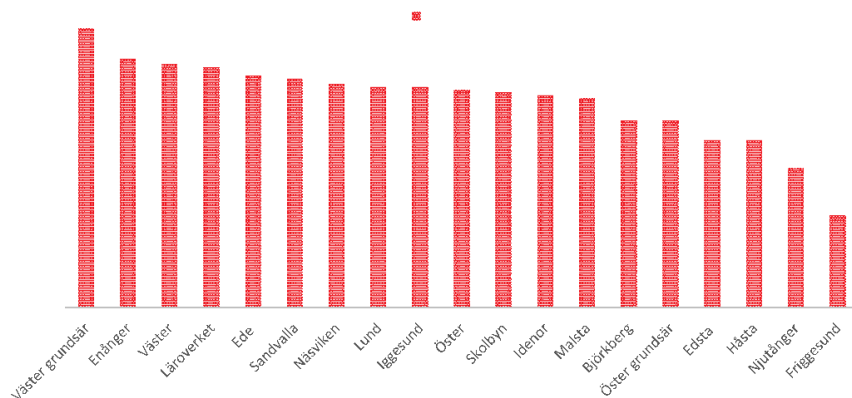
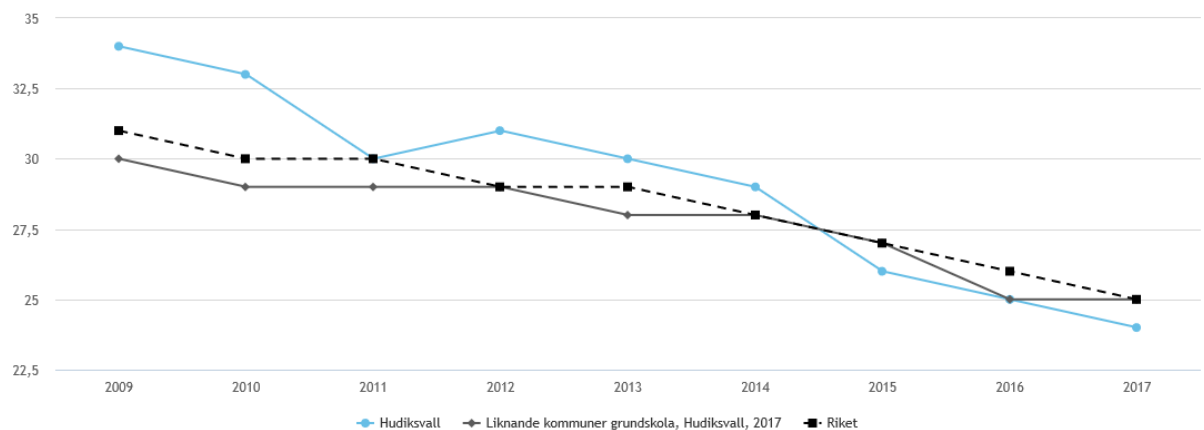
Behöriga lärare grundskola Hudiksvalls kommun

Källa: Kolada

Vad är det grafen ovan visar? Det står i texten ovan att den "visar den aktuella bilden", men grafen räcker bara till 2017? Hur kan författaren då anse att det är den aktuella bilden?! 2017 var det 69 % behöriga lärare i kommunens grundskolor. 2018 var behörigheten 73 % och 2019 ligger den på 73 %. (Lärandenämnd 26/2- 2019) Vad ingår i statistiken, personal som arbetar som lärare eller både lärare, resurser etc.? Är det bara kommunala skolor eller är det även friskolor? Hur stor behörighetstäckning har man i ämnen?

Behöriga lärare grundskola Hudiksvalls kommun 55+ Källa: Kolada

Källa: Hudiksvalls kommun

Noteras att antalet behöriga lärare i kommunen visar en ihållande negativ trend. Inom loppet av tio år, kommer dessutom närmare en fjärdedel av de behöriga lärarna att gå i pension. Spannet mellan skolorna gällande tillgången på behöriga lärare, är stor.

Det saknas ett år, 2018, i diagrammet 3.3 och det är då en positiv förändring till 73 %. Vi har lägre andel förväntade pensionsavgångar av legitimerade lärare än på lång tid, vi ligger till och med lägre än riket.

Det är enkelt att konstatera, att detta är den enskilt största utmaningen i kommunens strävan att nå optimala elevresultat, där varje elev har möjlighet att fortsätta till vidare studier.

Forskningen visar samband mellan elevers resultat och lärares behörighet. Ett exempel på detta, är en studie från IFAU (Institutet för arbetsmarknad och politisk utveckling) publicerad 2007. Analysen visar, att då andelen behöriga lärare minskade, försämrades elevernas (åk 9) meritvärden. Att gå i en skola med betydande antal obehöriga (ca 28% i exempelfall) innebär cirka 11 procentenheter lägre studieresultat.

Vilka källor hänvisar utredaren till? Saknar referenser?

Relevans. Hur kan man analysera betydelsen för behörighet i en tid då legitimering inte såg lika ut som idag? Lärarlegitimation infördes 2011. Citat ur den rapport som utredaren hänvisar till "en obehörig lärare är bättre än ingen alls". Studien påvisar att mindre klasser har en positiv inverkan på studieresultaten.

En icke legitimerad lärare får inte anställas på tillsvidarebasis. Detta kan betyda en frånvaro av kontinuitet för eleverna, vilket resulterar i bortfall av en hållbar lärprocess. Eleven måste på olika frekvent basis, börja om med en ny person, som inte har kännedom om elevens kunskaper, inlärningsstil, särskilda behov etc. Att som elev ånyo behöva knyta an till en okänd person påverkar även trygghetsaspekten.

Endast legitimerade lärare får sätta betyg. Konsekvensen blir högre belastning på de legitimerade lärarna. De skall handleda de obehöriga lärarna och ansvara för betyg på elever, de själva inte undervisar. Konsekvensen blir en ökad arbetsbelastning och därmed en mer ansträngd arbetsmiljö.

Vidare får tillfällighetsaspekten i anställning konsekvenser för skolutveckling. Rektor får svårigheter att tillsammans med medarbetarna driva en konsekvent och hållbar skolutveckling i de fall där personalomsättningen är stor och rektor får ägna påtagliga resurser till rekrytering.

Hur stor är personalomsättningen? Analys och jämförelse med vad?

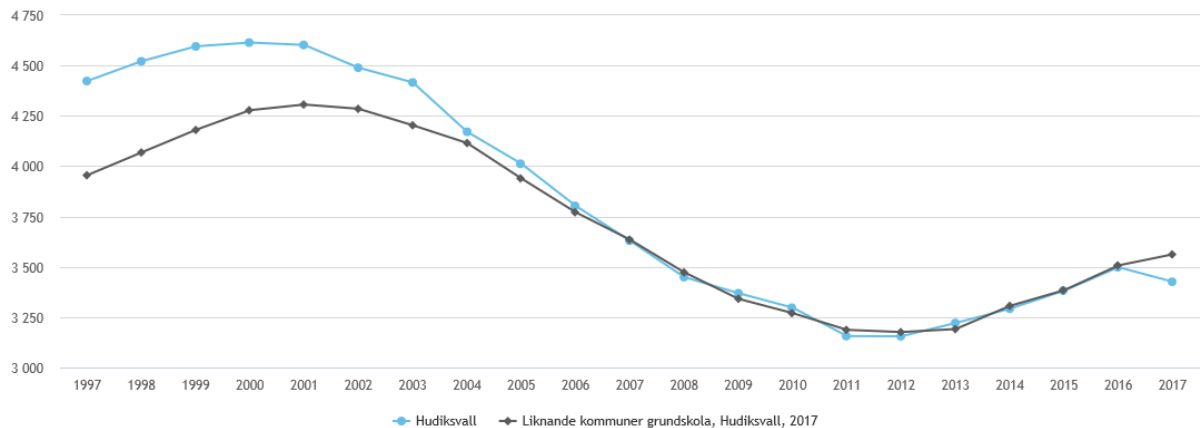
Denna situation renderar insatser i bemärkelsen skolstruktur och rekrytering. Förslag på de tidigare återkommer senare i rapporten.

3.4 Elevutveckling

3.4.1 Kommunal grundskola

Konstateras en marginell nedgång avseende elevantalet i kommunal grundskola. En av förklaringarna är den flyktingström, som nådde sin peak 2015 - 2016, men som nu har återgått till ett normalläge.

Elever kommunal grundskola 1-9

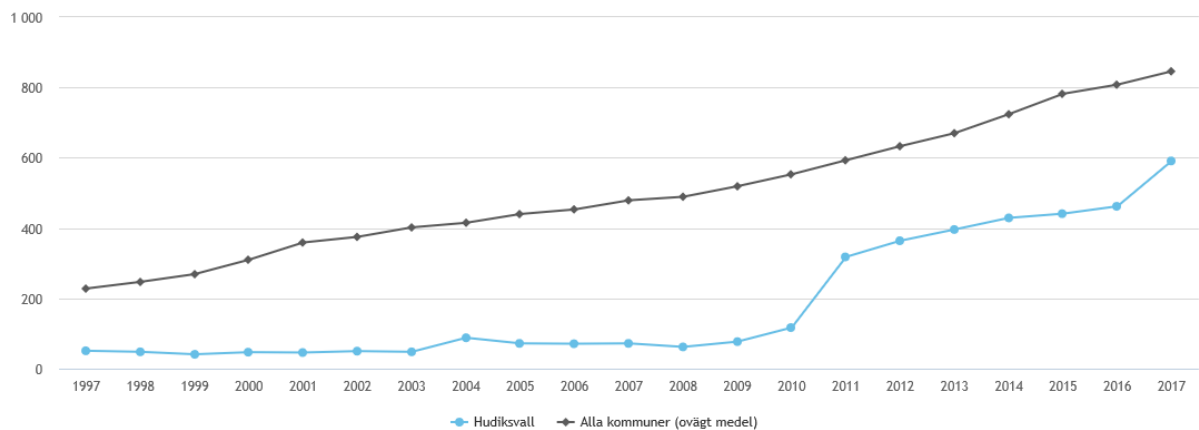
Källa: Kolada

Kraftig minskning sedan början av 2000-talet, ökning de senaste 5 åren

3.4.2 Friskolor

I Hudiksvalls kommun finns fyra friskolor etablerade: Bobygda skola, Delsbo Waldorfskola, Hudikskolan samt MTH utbildning. Noteras en märkbar elevökning från 2011 och framåt.

Elevutveckling fristående skolor årskurs 1-9

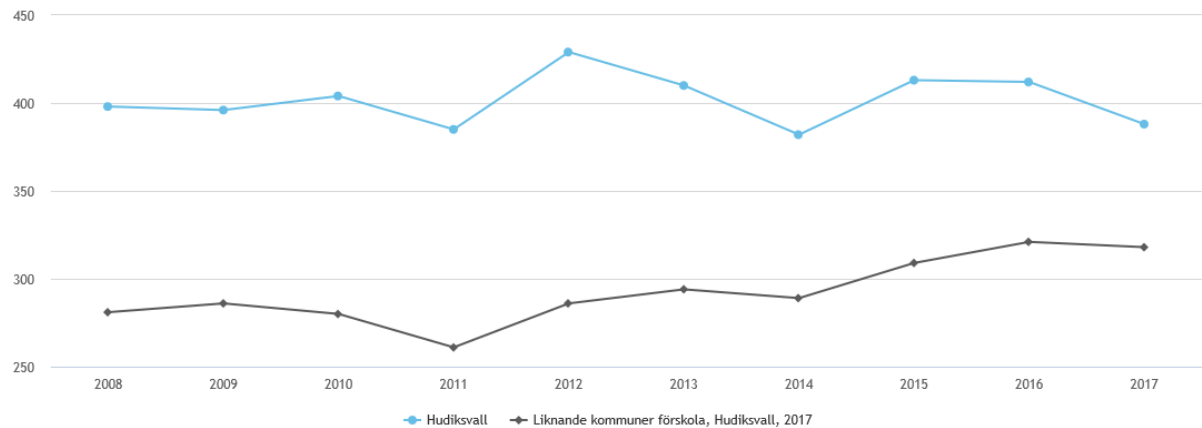

Källa: Kolada

3.4.3 Förskoleklass

Precis som i den kommunala grundskolan uppvisar antalet barn i förskoleklass en svag nedåtgång.

Elever i kommunal förskoleklass

Källa: Kolada

Den kommunala grundskolan tillsammans med förskoleklass visar på en tämligen stabil utveckling sett till numerären elever. Dock utgör ur planeringssynpunkt friskolorna en osäkerhetsfaktor, då det är svårt att förutspå strömmarna från kommunala skolor till friskolor. Ekonomiskt uppstår en prekär situation, då man trots förlust av elever oftast måste ha kvar samma organisation. Det är enstaka elever från olika klasser, som försvinner. Elevpengen uteblir då för dessa elever och organisationen blir mer kostsam.

Bild 3.4.3 visar att antalet barn det varit relativt stabilt över tid.

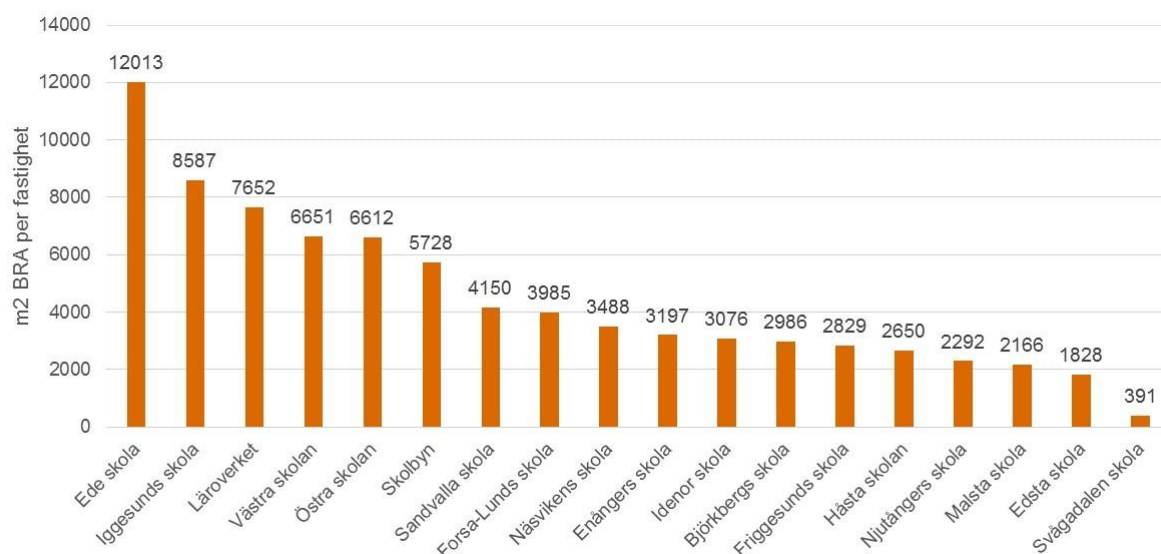
3.5 Lokaler

Kostnaden för kommunens lokaler hanteras via ett internhyressystem, som introducerades 2017. Alla skolor delar samma kostnad per kvadratmeter. Detta betyder att varje skola, oavsett byggnadsteknisk status, har samma kvadratmeterpris. Incitamentet för att maximera lokalutnyttjandet begränsas delvis av detta faktum. Om en rektor reducerar skolytan och kommunen inte har möjlighet att hyra ut till extern aktör, förblir kostnaden densamma. Tilläggas bör dock, att kostnad för städ och uppvärmning försvinner. År 2020 finns eventuell möjlighet att lämna internhyressystemet enligt samtal med representant för Skolfastigheter.

Rekommenderat kvadratmeterantal per skolelev för att nå lokaleffektivitet, ligger mellan 10-14. (Källa: Skolverket). Den totala ytan för Hudiksvalls kommuns skolor inklusive modul, uppgår till 88 297 m². (Källa: Hudiksvalls kommun) Om man borträknar lokaler för förskola, kök, idrottshallar och bad, ser bilden ut som följer på respektive skola.

Förtydliga källan, vi kan inte hitta den.

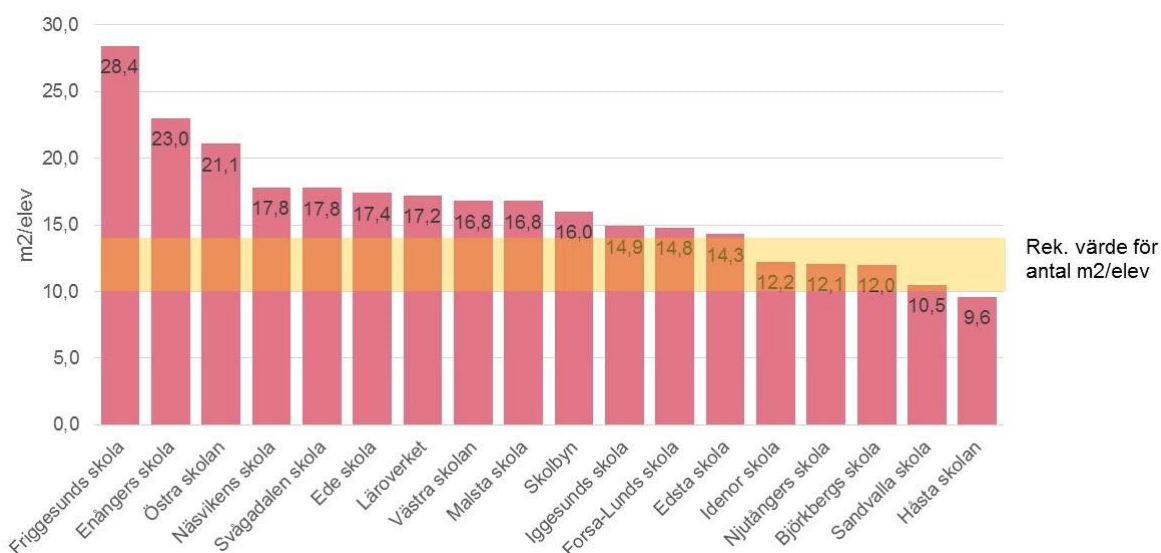
M2 per skola

Källa: Hudiksvalls kommun

Om utgångsläget för ett effektivt lokalutnyttjande, är mellan 10-14m2 per elev, konstateras skillnader inom Hudiksvalls kommun. Några skolor utnyttjar ytan maximalt, emedan andra uppvisar överytor. Skillnaden ligger på ca 19m2. Tilläggas bör, att överytor genererar ökade kostnader för uppvärmning och städ.

M2/elev

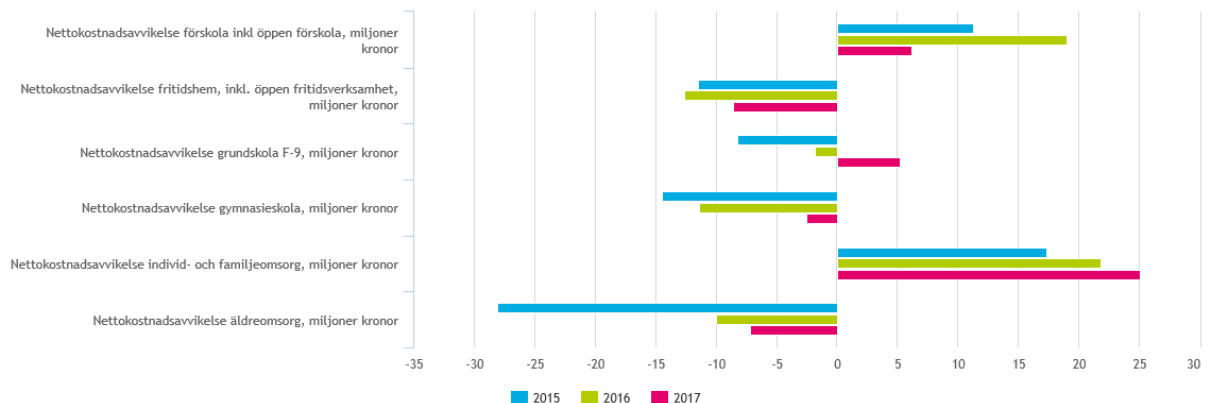

Källa: Hudiksvalls kommun

Status på de olika fastigheterna varierar och flera, som exempelvis Näsaviken och Forssa, är i behov av mer omfattande upprustning. De senaste tio åren har tio miljoner avsatts varje år för att investera i skolfastigheterna. Tanken är, att varje skola årligen, skall bli föremål för någon form av insats. (Källa: Hudiksvalls kommun)

3.6 Ekonomi grundskola

Nedan redovisas kommunens kostnader för olika verksamheter med nettokostnadsavvikelse i förhållande till förväntad kostnad statistiskt sett. Resultat över 0 indikerar ett högt kostnadsläge på grund av hög ambitionsnivå och/eller låg effektivitet. Grundskolan uppvisar ett resultat över 0, vilket betyder ett högre kostnadsläge än förväntat.

Källa: Kolada

Lärandenämnden omsluter 2018 en budget på 841 503 000 kr. Avvikelse från budget år 2018, pekade på ett underskott motsvarande 9 000 000 kr. Grundskolan prognostiserades till ett underskott på 10 000 000 kr och grundsärskolan dito 4 500 000 kr. Prognosen i november 2017, var för de båda verksamheterna - 8 000 000 (grundskola) respektive 0 i avvikelse (grundsärskola). Konstateras en negativ utveckling på kostnadssidan under senare tid. (Källa: Hudiksvalls kommun)

En av orsakerna till 2018 års underskott avseende grundskolan är lägre intäkter och högre kostnader. Färre elever på grund av friskolornas etablering, renderar högre kostnader i de kommunala skolorna, då snittpriset/elev ökar. En annan orsak är för stora kostnader kopplade till lokaler. (Källa: Hudiksvalls kommun)

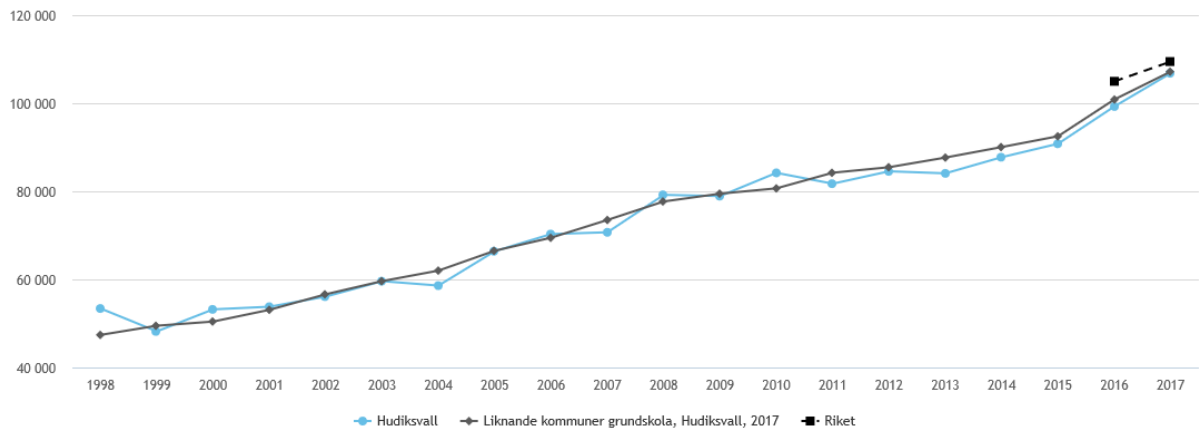
För grundsärskolans del står förklaringen till underskottet att finna i ökat antalet elever i träningsskolan. Dessa elever har ett omfattande stödbehov, med ökade personalkostnader som följd. Vidare har införandet av den obligatoriska förskoleklassen medfört ett ökat antal elever inom grundsärskolan. (Källa: Hudiksvalls kommun)

Årsbokslutet i februari 2019 ger för handen att underskottet för grundskolans del reducerats till 7 610 000 kr och sarskolan till 4 270 000 kr. Detta genom medvetet arbete med fokus på ekonomin. (Källa: Hudiksvalls kommun)

3.6.1 Totalkostnad/elev

Den totala kostnaden per elev och år omfattar undervisning, lokaler, läromedel, skolmåltider etc. och uppvisar de senaste fem åren en tydlig ökning. **Stadig ökning i över 20 år, inte bara de senaste fem åren.**

Kostnad grundskola, totalkostnad/elev

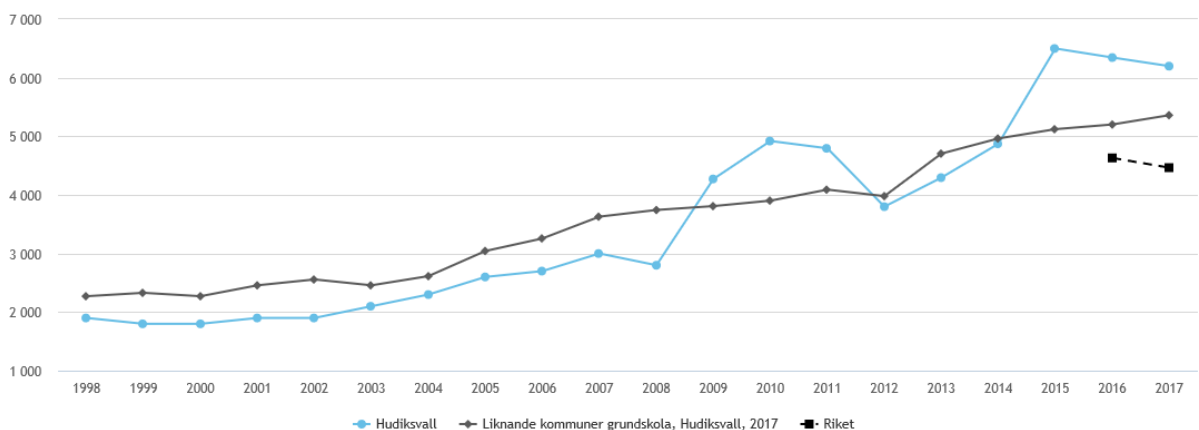
Källa: Kolada

Vi ligger under riket när det gäller totalkostnad per elev! Detta faktum nämns inte ens..!

3.6.2 Kostnader lärverktyg

Kostnader för lärverktyg ligger jämförelsevis tämligen högt. Denna kostnad omfattas av bl. a av läroböcker, kopieringsmaterial, skolbibliotek, datorutrustning, studiebesök samt kulturaktiviteter. **Saknar utredarens slutsatser samt analyser varför det ökat så pass mycket 2015-2017. Saknar även förslag på hur får vi ner kostnaderna för detta?**

Kostnader lärverktyg/elev

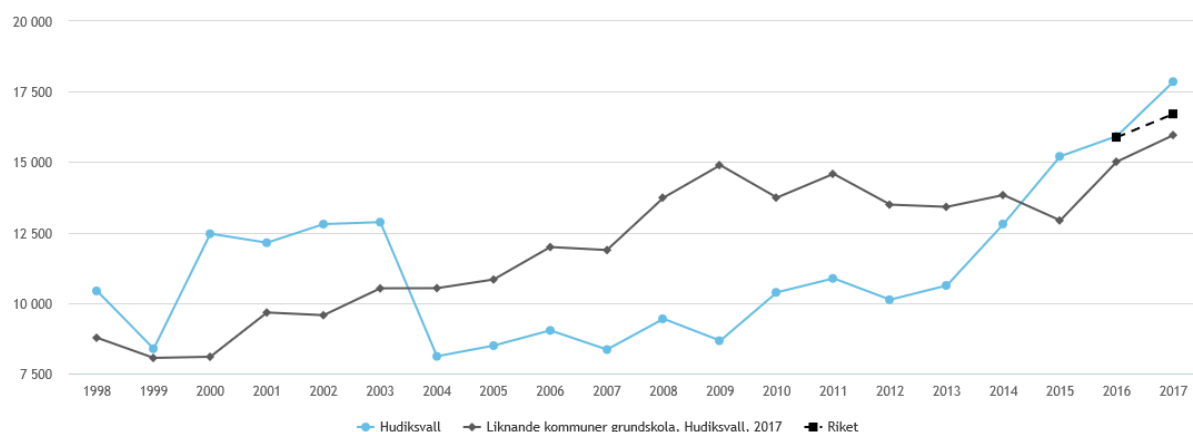

Källa: Kolada

3.6.3 Övriga kostnader

Övriga kostnader ligger jämförelsevis tämligen högt. Denna kostnad omfattas bl. a av elevassistenter, skolvärddar, tolkar, kursavgifter och konferenser. Då lärare till en del av sin tid har andra uppgifter än det pedagogiska arbetet, redovisas den delen under Övriga kostnader. **Saknar utredarens slutsatser. Saknar förslag på hur får vi ner kostnaderna för detta?**

Övriga kostnader/elev

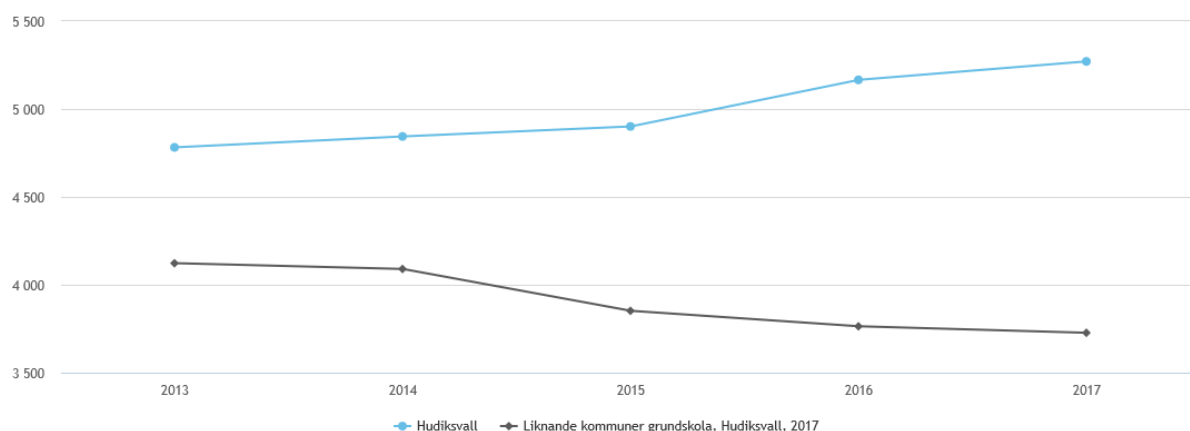
Källa: Kolada

3.6.4 Kostnader skolskjutsar

Kostnader för skolskjutsar visar en svag ökning under de senaste fyra åren, men framför allt en betydande skillnad jämfört med liknande kommuner i riket.

Då de "liknande kommuner" inte är jämförbara med Hudiksvalls kommun, i t.ex. invånartäthet, areal så är detta en felaktig analys. Blir därför inte relevant. En annan undran: varför är inte riket med?

Kostnader skolskjutsar/elev

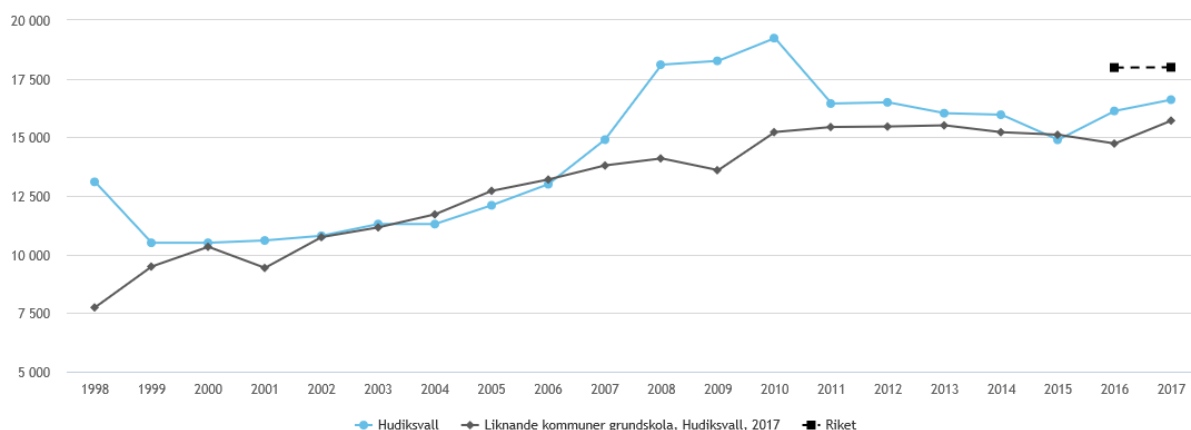
Källa: Kolada

3.6.5 Lokalkostnader

Lokalkostnaderna visar från 2015 en stigande trend. Detta även i förhållande till liknande kommuner i riket.

Då de "liknande kommuner" inte är jämförbara med Hudiksvalls kommun, i t.ex. invånartäthet, areal så är detta en felaktig analys. Blir därför inte relevant.

Lokalkostnader/elev

Källa: Kolada

3.7 Resultat intervjuer

Intervjuer har genomförts med tjänstemän inom lärandeförvaltningen och den tekniska förvaltningen. Vidare har rektorer och fackliga företrädare inom lärandeförvaltningen intervjuats. Samtliga kategorier har uppvisat ett påtagligt engagemang i skolstrukturfrågan. Kommunikationen har varit ärlig och öppen och samtliga ser fram emot ytterligare kvalitetsutveckling inom Hudiksvalls kommuns skolverksamhet.

Vilken befattning hade tjänstepersonerna? Hur valdes dessa ut?
Saknas bilaga med intervjufrågorna

Redovisas de synpunkter som framkommit i intervjuerna. Konstateras kan, att oavsett intervjukategori, divergerar uppfattningen kring insatser för en mer robust skolstruktur, ringa.

Synpunkt

Förväntat resultat

STÖRRE ENHETER:	
Lärare	
Hålla ihop tjänst till heltid	Lättare att rekrytera
	Lärare i exempelvis hemkunskap, musik, slöjd och bild slipper ambulera
Öka behörigheten	Numerären behöriga ökar, då skolor slås ihop
Förutsättning skolutveckling	Numerären behöriga garanti för skolutveckling
	Vikarier - icke behöriga skapar frånvaro av kontinuitet och kompetens, något som hindrar skolutveckling
Höja utbildningsnivå	Elevers resultat gynnas av behöriga lärare
Kvalitetsutveckling	En hållbar kvalitetsutveckling över tid kräver behöriga lärare. Vid större enheter skapas möjlighet till samarbete med kollegor och kollegialt lärande.
Skolledning	
En rektor på varje skola	Rektor kan vara närvarande och synas
	Möjlighet att bättre bedriva utvecklingsarbete
	Undvika att hela tiden göra dubbelt upp
	Undvika att ständigt anpassa sig till två kulturer
	Undvika omflyttning av rektorer
	Förutsättningen till stabila kringresurser, vilket möjliggör fokus på utveckling
	Attraktiv vid rekrytering. Ökar möjligheten att utomstående söker.
Ekonomi	
Enheter med minst 200 elever	Ekonomiskt utrymme att klara uppdraget
	Möjlighet till hållbar organisation
Rektor äger kostnader för lokaler	Påverkansgrad gällande ekonomi och budget ökar

ELEVHÄLSA:	
Decentralisera	Den fysiska närvaron på enheterna ökar
	Samarbetet pedagoger och skolläda gynnas
Expertutnyttjande	Experter kan dock sitta centralt, ex skolpsykolog
	Kan tjänstgöra i ett spår för att åstadkomma kontinuitet
	Gynnar elevers lärande
ORGANISATION:	
Skapa 6-9-skolor	Säkra behörighet då språkval är obligatoriskt i årskurs sex
Samordning slöjd, hemkunskap, musik, elevhälsa och kuratorer	Genom spår, dvs 1-9 finns förutsättningar för stabilitet i organisationen. Detta gynnar elevers lärande.
ÖVRIGA:	
Omfattande åtgärder nödvändiga	Undvika ständiga åtgärds paket, som tär och som hindrar skolutveckling
Konkurrenskraft	Skapa ekonomiska och kvalitetsmässiga förutsättningar att än bättre möta konkurrensen från friskolorna
Miljömässigt hållbara lokaler	Färre lokaler ökar möjligheten att investera i befintliga
Jämlig skola	Olika begränsad tillgång till behöriga lärare, elevhälsa, ej ändamålsenliga lokaler skapar en ojämlig skola. Med koncentrerade enheter kan en än mer jämlig skola etableras.

4. Utvecklingsområden

4.1 Fokusområden skolstruktur

Konstateras, att de utmaningar Hudiksvalls kommun står inför, för att åstadkomma en hållbar skolstruktur, återfinns inom följande områden:

- Ekonomi
- Behörighet lärare
- Struktur elevhälsa
- Struktur ledning
- Överytor skolfastigheter
- Skolskjutsar, logistik

Saknas Källhänvisning till fokusområden. Källa eller eget tyckande?

4.2 Principer hållbar skolstruktur

I framtagandet av förslag till en hållbar skolstruktur tillika med landsbygdsperspektivet, har utredaren förhållit sig till ett antal grundläggande principer:

Grundläggande principer för en hållbar skolstruktur:

- Större enheter
- Prioritera skolbyggnader med god status
- Decentralisera delar av elevhälsan
- En rektor på varje skola
- Effektivisera organisationen kring skolskjutsar

Saknas Källhänvisning till fokusområden. Källa eller eget tyckande? Vart kommer grundprinciperna ifrån, t.ex. större enheter? Finns relevant och evidensbaserad forskning som styrker att större enheter ger en hållbar skolstruktur?

4.3 Landsbygdsperspektiv

Grundläggande principer ur ett landsbygdsperspektiv:

- Skapa skolor runt tre noder: Delsbo, Iggesund och Hudiksvall
- Hitta alternativ användning för skollokaler som blir över

I detta sammanhang kommer även förutsättningarna att behålla åk 1-3 att belysas.

Vart kommer principen att skapa skolor runt tre noder från? Saknas källhänvisning?

Samhällsekonomiska konsekvenser ur ett landsbygds- och utvecklingsperspektiv saknas. Underlaget är dåligt underbyggt och det saknas kommunikation med landsbygdsstrategen.

5. Konkrete förslag - utvecklingsområden

Till följd av de brister vi funnit i utredningen är det inte möjligt att fatta några beslut gällande de konkreta förslag som nämns nedan!

Dock måste det påtalas att det är ytterst anmärkningsvärt att författaren inte ens har jämfört skolorna på liknande sätt.

Använder inte samma statistik på alla skolor. Siffrorna som följer, avseende elevantal, stämmer inte heller överens med siffrorna i kapitel 3. Näsviken föreslås att läggas ned men här finns ingen information mer än att lokalerna är dåliga?!

5.1 Förslag allokering lokaler

Förslaget skall betraktas som ett smörgåsbord med möjlighet till alternativ gällande lokaler såväl som tidsaspekt.

5.1.1 Håsta skola

Håsta skola >> Väster

Håsta skola >> förskola

Bakgrund

Håsta skola uppvisar en lärarbehörighet på 60 %. En integrering med Västra skolan, medför en stärkning av behörigheten, då Väster uppvisar en behörighet på 87 %.
(Källa: Hudiksvalls kommun)

Elevantalet 2019 uppgår på Håsta 1-6 till 176 och på Väster 1-6 till 188. (Källa: Hudiksvalls kommun) Det nya elevantalet skulle uppgå till 364 elever och därmed möjliggöra flera parallella klasser, med en mer robust organisation som följd.

Västra skolan skulle, med anledning av det ökade elevantalet, behöva byggas ut. För detta ändamål finns en byggklar tomt på Väster. (Källa: Hudiksvalls kommun)

I Hudiksvalls kommun återfinns ett antal förskoleverksamheter i moduler, där bygglov inom ett antal år, kommer att gå ut. Håsta skola skulle kunna utgöra ett permanent alternativ i sammanhanget.

Den primära befolkningsökningen sker i centralorten Hudiksvall, varför en beredskap för förskolelokaler är vital.

5.1.2 Skolbyn/Björkberg

Skolbyn åk sex >> Östra skolan

Björkberg åk sex >> Östra skolan

Bakgrund

Båda skolorna klarar elevkapaciteten, men ej en påtaglig ökning av densamma. Från 2014 - 2019 uppvisar Skolbyn en ökning på 25 elever och Björkberg en ökning på 5 elever. Som tidigare nämnts, sker även den primära befolkningsökningen i kommunen i centralorten Hudiksvall. (Källa: Hudiksvalls kommun)

Elevantalet 2019 uppgår på Björkberg tillsammans med Skolbyn årkurs sex till 60 elever. Östra skolans elevantal uppgår 2019 till 322. Det nya elevantalet skulle uppgå till 382, vilket Östra skolan har kapacitet för. Björkberg och Skolbyn skulle därmed få beredskap för ökad kapacitet och därmed beredskap inför befolkningsökning i de centrala delarna.

Språkundervisning i årskurs sex är idag obligatoriskt. En elevflytt till Östra skolan underlättar behörighets- och rekryteringsaspekten gällande kategorin språklärare.

Reflektion

För att främja integrationen, enär de två skolorna uppvisar homogena elevunderlag i respektive kategori nyanlända och infödda, kunde Skolbyn utgöra verksamhet för åk 1-6. Björkberg kunde konverteras till enbart förskola. Denna omstrukturering skulle dock rendera fastighetstekniska insatser med bl. a en utbyggnad av Skolbyn.

5.1.3 Njutånger

Njutånger >> Iggesund

Bakgrund

Njutånger har ett litet elevunderlag och utmaningar i att rekrytera behöriga lärare. År 2018 ligger procenten legitimerade lärare på 50%. Elevunderlaget är HT 19 åk 1-6 prognostiserat till 86 elever och förskoleklassen till 17. År 2016 hade förskoleklassen 21 elever. Noteras en mindre minskning. (Källa: Hudiksvalls kommun)

Elevantalet uppgår i Iggesund år 2019 åk 1-6 till 200 elever. År 2015 var siffran 253. Noteras en tydlig minskning. Åk 7-9 har 2019 200 elever. Med Njutångers elever blir den totala siffran 486. (Källa: Hudiksvalls kommun) Härmed skulle Iggesund, som eventuell nod i kommunen få en framtida robust stabilitet.

Procentsatsen legitimerade lärare i Iggesund uppgår 2018 till 79%, en betydande skillnad jämfört med Njutånger. (Källa: Hudiksvalls kommun) Behörighetsaspekten skulle stärkas för eleverna från Njutånger.

Iggesunds skola står inför en ombyggnation, vilket innebär en förbättrad skolmiljö för samtliga elever.

Avståndet mellan Njutånger och Iggesund är 4,4 kilometer, vilket innebär en restid på ca 5 minuter. För den enskilde eleven varierar självfallet restiden beroende på bostadsadress.

5.1.4 Friggesund

Friggesund >> Ede

Bakgrund

Friggesunds skola har ett litet elevunderlag och utmaningar i att rekrytera behöriga lärare. År 2018 ligger procentsatsen legitimerade lärare på 33 %. Elevunderlaget uppgår år 2019 till 73 elever, förskoleklass till 14. Noteras inga större förändringar i elevbilden under senare år. (Källa: Hudiksvalls kommun)

Elevantalet på Ede skola åk 1-6 uppgår 2019 till 230 elever. Läsåret innan var siffran 252, vilket innebär en betydande minskning. Ede åk 7-9 har 2019 ett elevantal på 171 elever. Tillsammans med Friggesund skulle elevantalet bli 474, vilket Ede skola har kapacitet för. (Källa: Hudiksvalls kommun) Härmed skulle Ede som eventuell nod i kommunen få en framtida robust stabilitet.

Procentsatsen legitimerade lärare 2018 på Ede skola är 83%, en avsevärd skillnad jämfört med Friggesund, för vars elever allokering skulle innebära en kvalitetshöjning. (Källa: Hudiksvalls kommun)

I Friggesunds skola uppgår antalet m²/elev till 28,4m². (Källa: Hudiksvalls kommun) Skolverket rekommenderar mellan 10-14m²/elev. Det höga m²-antalet/elev genererar kostnader för uppvärmning, städ och hyra.

Avståndet mellan Friggesund och Ede är 11,7 km, vilket innebär en restid på ca tio minuter. För den enskilde eleven varierar självfallet restiden beroende på bostadsadress.

5.1.5 Malsta, Edsta och Sandvalla skolor

5.1.5.1 Malsta >> Edsta

Bakgrund

Malsta skola har ett begränsat elevunderlag och utmaningar med att rekrytera behöriga lärare. Malsta skolas lokalstatus uppvisar behov av upprustning. Det tunna elevunderlaget, tillsammans med rekryteringssituationen, begränsar möjligheten till en robust organisation med kontinuitet och utvecklingsförutsättningar. Rektorssituationen med rektorskap över två enheter (Malsta+Edsta), innebär splittring i rollen och begränsning av ett närvarande ledarskap, en förutsättning för optimal skolutveckling.

Elevunderlaget uppgår 2019 till 61 elever. År 2015 uppgick detsamma till 81 elever. Noteras en betydande minskning. Förskoleklassen kommer 2010 att ha 10 elever, vilket tyder på utebliven progression i elevutvecklingen. Tillsammans med Edsta skola, skulle en ny organisation innebära 129 elever i årskurs 1-6, vilket Edsta skola skulle ha kapacitet för. (Källa: Hudiksvalls kommun)

Avståndet från Malsta till Edsta är 17,2 km, vilket innebär en restid på ca 20 minuter. För den enskilde eleven varierar självfallet restiden beroende på bostadsadress. Idag nyttjar 84% av Malstas elever skolskjuts, vilket för dessa innebär en justering av transporttid, dock ej transportsätt. Ytterligare 16% skulle i detta fall behöva transport, dvs ca 10 elever. (Källa: Hudiksvalls kommun)

5.1.5.2 Malsta >> Sandvalla

Bakgrund

Se skrivning under rubricering "Bakgrund" 5.1.5.1 första stycket.

Elevunderlaget i Sandvalla uppgår 2019 till 218 elever, vilket tillsammans med Malstas elevunderlag på 61 elever innebär 279, vilket Sandvalla skulle ha kapacitet för. (Källa: Hudiksvalls kommun)

Avståndet från Malsta till Sandvalla är 9,6 km, vilket innebär en restid på ca tio minuter. För den enskilde eleven varierar självfallet restiden beroende på bostadsadress.

5.1.5.3 Malsta+Edsta >> Sandvalla

Bakgrund

Se beskrivning under rubriceringen "Bakgrund" 5.1.5.1 första stycket gällande Malsta.

För att åstadkomma ytterligare robust organisation, kan ett scenario med flytt av skolorna Malsta och Edsta till Sandvalla eventuellt prövas. Denna organisation skulle innebära ett elevantal motsvarande 347 år 2019.

Avståndet från Edsta till Sandvalla är 10,2 km, vilket betyder en restid på ca 10 minuter. För den enskilde eleven varierar självfallet restiden beroende på bostadsadress. Idag nyttjar 57% av Edsta skolas elever skolskjuts, vilket för dessa innebär en justering av transporttid, dock ej transportsätt. Ytterligare 37% skulle i detta fall behöva transport, dvs 25 elever. Förskolan kan i detta scenario, flytta in i skolans lokaler och förskolans två fastigheter kan då avyttras. Detta scenario skulle kräva en utbyggnad av Sandvalla skola. Samma scenario gäller en flytt av åk 4-6, som behandlas längre fram i rapporten. (Källa: Hudiksvalls kommun)

5.1.6 Näsvikens skola

Resonemang

Näsvikens lokaler är undermåliga och i stort behov av insatser. Tillfälliga moduler kommer att ersätta den del, som nu skall rivas. En möjlighet vore att allokera lokaler och insatser till Lunds skola, som även den är i behov av upprustning. Näsvikens elever skulle i detta fall få sin skolgång i Lunds skola.

5.2 Elevhälsa

5.2.1 Tjänster elevhälsa

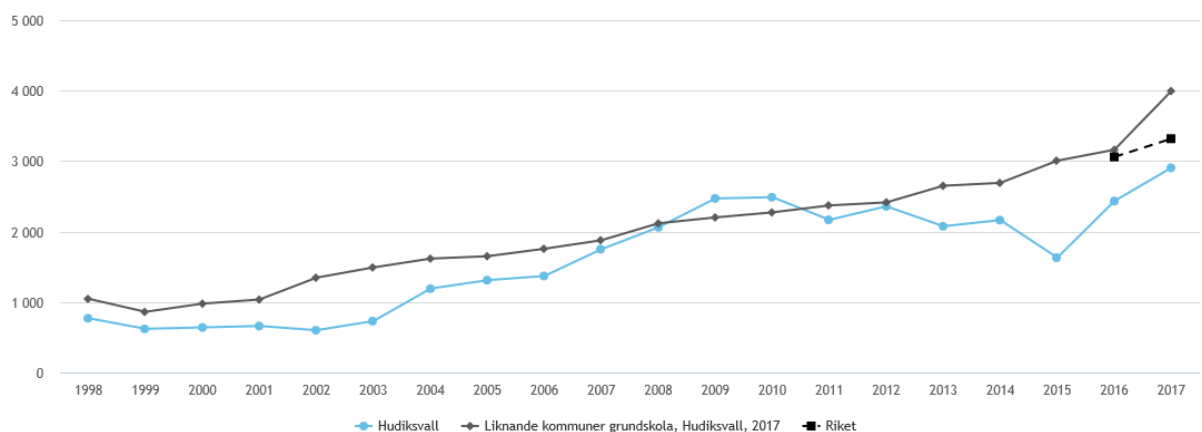
För att stödja skolorna i att ge varje elev möjlighet till kunskapsutveckling, finns en centralt organiserad elevhälsa. Elevhälsan ger varje skola tillgång till:

- Skolkurator
- Skolsköterska
- Specialpedagog
- Hörselspåret
- Modersmålsundervisning
- Sjukhusundervisning
- Skoldatatek
- Skolpsykolog

5.2.2 Kostnad elevhälsa

Kostnaden för elevhälsan understiger densamma för riket. Vid intervju med rektorer och fackliga representanter, framkommer ett behov av ökad resurstilldelning, tillsammans med en ökad fysisk närvaro av elevhälsans personal. Med anledning av den ökade psykiska ohälsan hos barn och ungdomar, kommer lagstiftningen framgent, dessutom att skärpa sina krav på huvudmannen. (Källa: Skolverket)

Kostnad elevhälsa

Källa: Kolada

[illegible]

Noteras en hög siffra elever per skolsköterska respektive skolkurator. Detta faktum kombinerat med den låga tjänstgöringsgraden på flertalet skolor begränsar förutsättningen för kontinuitet, samarbete kring eleven på daglig basis, samt stöd till rektor och lärare i det vardagliga arbetet.

5.2.4 Förslag struktur elevhälsa

- Ytterligare resurser till elevhälsan tillskapas
- Decentralisera organisationen med rektor/rektorer med personalansvar
- Befattningar inom elevhälsan placeras fysiskt inom ett geografiskt verksamhetsområde
- Befattningar inom elevhälsan ingår i skolans/skolors arbetslag, som ett naturligt inslag
- En allokering av lokaler/organisationer gynnar förutsättningen för en hållbar organisation

En inväxling av dessa resurser är angeläget och möjligt, om fokus läggs på personella förstärkningar, som kommer eleven till godo i form av ökade förutsättningar till lärande, och därmed stärkta möjligheter till vidare studier.

5.3 Ledning skola

5.3.1 Skolledarresurser

Ledningsresurser för skolledare grundskolan										Årsarbetare totalt, ej enbart lärare
Lärohet	Antal enheter	Rektor, tjänst	Biträdande rektor	Antal personal	Årsarbetare	Elever	Elever/årarb	Årsarb/ledn	Elever/ledn	Kommentar
Väst										
Ede/Friggesund	2	1	1 Marianne A	0,5 Vakant	83	70,9	526	7,45	28,4	211
Lund/Näsviken	2	1	1 Elsa Maria S		49	48,0	357	7,44	24,0	179
Nord										
Östra skolan/ Grundskolan	2	1	0,8 Helena W		51	47,8	342	7,15	26,6	190
Skolbyn	1	1			29	29,2	218	7,47	29,2	218
Sandvalla	1	1			34	30,4	254	8,36	30,4	254
Edsta/Molsta	2	1	0,5 Fredrik v E		23	19,9	152	7,64	13,3	101
Björkberg	1	1			45	43,3	214	4,94	43,3	214
Syd										
Njutånger	1	0,8			14	12,5	94	7,52	15,6	118
Enånger	1	0,8			21	18,0	124	6,89	22,5	155
Iggesund F-9	1	1	1 Charlotta P	0,2 Annelie B	67	64,0	434	6,78	29,1	197
Idenar	1	1			31	30,6	199	6,50	30,6	199
Håsta	1	1			36	36,9	201	5,45	36,9	201
Västraskolan/ Grundskolan	2	1	0,5 Anna B	0,5 Terina S	110	100,2	256	2,55	50,1	128
Läroverket	1	1	1 Mona FL		59	57,8	440	7,61	28,9	220

Källa: Hudiksvalls kommun

Noteras att antalet årsarbetare/ledning varierar tämligen omfattande: från 13,3 årsarbetare/ledning upp till 50,1 årsarbetare/ledning. Likaså varierar antalet elever/ledning från 101 elever/ledning upp till 254 elever/ledning. Detta betyder i praktiken olika förutsättningar på de olika enheterna med avseende på styrning och ledning.

5.3.2 Rektors ansvar och förutsättningar

Rektor har omfattande ansvarsområden och för att på ett optimalt sätt kunna hantera desamma, krävs förutsättningar kompetensmässigt såväl som strukturmässigt.

Rektors ansvar omfattar:

- Kvalitet och resultat på skolan
- Elevernas rätt till stöd för att nå målen
- Pedagogiskt ledarskap

Källa: Skolverket

Förutsättningar för rektor att leverera enligt ovan nämnda ansvar:

- Förvärvad pedagogisk erfarenhet och tillika skicklighet
- Föreskriven befattningsutbildning
- Tillräckliga kringresurser för att kunna fokusera på kärnuppdraget
- Fysisk närvaro för att kunna praktisera daglig styrning och ledning

5.3.3 Förslag stärkning rektorsrollen

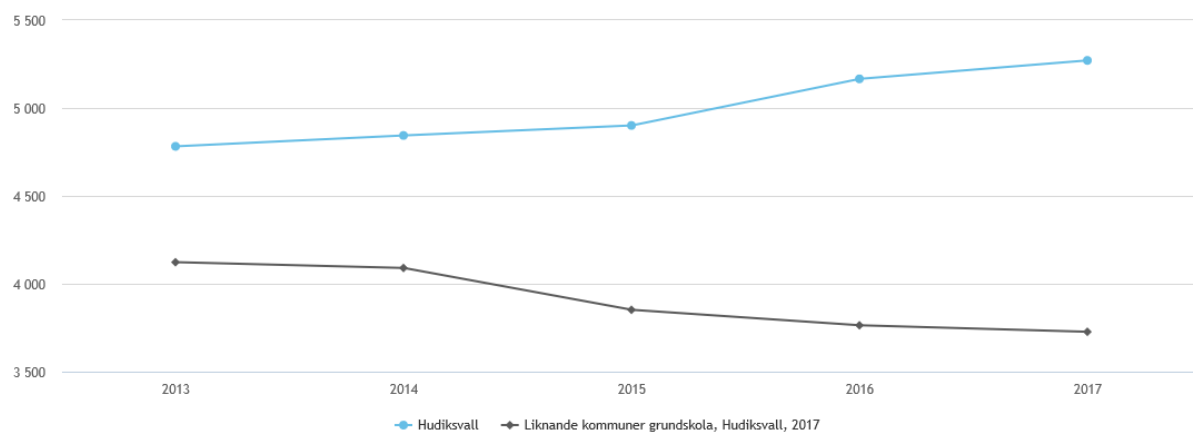
Förslag:

- Rektor ansvarar för endast en enhet
- I de fall underlag för heltid saknas, kan rektorstjänst kombineras med lärartjänst
- Allokering av lokaler möjliggör heltidstjänst för rektor, samt ger förutsättning till daglig styrning och ledning
- Allokering av lokaler möjliggör mer robust kringorganisation och skapar förutsättningar för rektor att fokusera på kärnuppdraget

5.4 Skolskjutsar

5.4.1 Kostnader skolskjuts

Kostnader skolskjuts/elev

Källa: Kolada

Noteras en hög kostnad för skolskjuts i förhållande till liknande kommuner. Kostnaden visar dessutom tendens till svag ökning.

Anledningen till den höga kostnaden, enligt budgetutfall, berör främst tre områden: verksamhetsresor, gratis busskort till samtliga högstadieelever, samt viss frånvaro av synkronisering skolschema/bussturer. (Källa: Hudiksvalls kommun)

Verksamhetsresor sker, då en skola inte har behörig lärare i visst ämne. Elever bussas i detta fall till skola, där behörig lärare finns att tillgå. Vidare kan lämpliga undervisningslokaler saknas, exempelvis i hemkunskap. Elever bussas i detta fall till skola med adekvata lokaler.

Prioritering av gratis busskort till samtliga högstadieelever är en satsning, som anses gynna tillgängligheten till exempelvis fritidsaktiviteter för eleverna, något som främjar jämlikhetsperspektivet.

Skolors start- och sluttider är inte alltid synkroniserade för att möjliggöra en effektiv skolskjutsorganisation. Exempelvis kan flera skolor inom ett område ha samma starttid, vilket genererar ökade resurser på skolskjutssidan, då flera bussar i detta fall måste nyttjas parallellt.

5.4.2 Förslag skolskjutsstruktur

Förslag:

- Anpassning av skolors scheman för att möjliggöra en mer effektiv skolskjutslogistik med sikte på samordning
- Allokering av lokaler för att säkra lärarbehörighet och adekvata lokaler för ämnen med behov av speciallokaler. Detta för att begränsa antalet verksamhetsresor.

6. Landsbygdsperspektiv

Nästan 60 % av kommunens invånare bor utanför centralorten. Att utveckla landsbygden är en viktig fråga ur både demokrati- och tillväxtsynpunkt. Kommunens satsningar på landsbygden visar sig bl. a i aktivitetsstöd, lokalstöd, bredbandsutbyggnad samt riktat stöd till livsmedelsbutiker. (Källa: Hudiksvalls kommun)

Visionen för Hudiksvalls kommun saknar förankring i utredningen.

Tätorternas befolkningsutveckling 2000-2017						
	2000	2005	2010	2015	2017	Trend
Hudiksvall	14 996	14 850	15 015	16 081	16 210	Ökande
Sörforsa	1 540	1 524	1 574	1 581	1 611	Ökande
Näsviken	979	977	924	910	920	Sjunkande
Hålsjö	240	221	214	i.u.	i.u.	Sjunkande
Edsta	204	i.u.	i.u.	223	215	Oförändr
Iggesund	3 512	3 398	3 362	3 419	3 443	Sjunkande
Njutånger	891	880	885	849	844	Sjunkande
Enånger	650	652	642	643	637	Oförändr
Delsbo	2 295	2 189	2 192	2 185	2 270	Sjunkande-Oförändr
Friggesund	546	520	522	530	548	Oförändr
Svågadalen*	i.u.	518	518	445	441	Sjunkande

*Svågadalen har ingen tätort. Uppgiften avser Svågadalens skolutpagningsområde.

Källa: Hudiksvalls kommun

Noteras att samtliga tätorter utom Hudiksvall och Sörforsa, är sjunkande eller oförändrad avseende befolkningsutveckling. Malsta, med tanke på Malsta skola, finns inte med i beteckningen tätort, då orten inte räknas som sådan. (Källa: Hudiksvalls kommun)

För att säkra stabilitet och organisatorisk hållbarhet inom skolsektorn, kan sättet att tänka kring tre noder prövas. Noderna skulle vara Iggesund, Delsbo och Hudiksvall. En koncentration på Iggesund och Delsbo, säkrar även kringområdena, som ligger inom behörigt avstånd från noderna, och därmed förutsättningarna för att långsiktigt kunna bedriva skolverksamhet med tillräckligt elevunderlag.

Svågadalens skola ingår i Svågadalsförvaltningens uppdrag, att svara för den kommunala servicen tillsammans med landsbygdsutveckling. Lokalen inrymmer ett antal aktiviteter och samutnyttjas därför av olika aktörer. Andelen legitimerade lärare ligger på 84,8%. I det fall lärarbehörigheten fortsatt ligger på hög nivå, motiverar detta skolans fortsatta verksamhet.

Till följd av de brister vi funnit i utredningen är det inte möjligt att fatta några beslut gällande de konkreta förslag 6.1 - 6.1.6

6.1. Förutsättningar att behålla åk 1-3 på de mindre orterna

En ytterligare tanke ur ett landsbygdsperspektiv, är att utvärdera möjligheten att behålla årskurs 1-3 på orterna Friggesund, Njutånger, Malsta, Edsta och Näsviken.

6.1.2 Friggesunds skola

På orten finns en förskola med tre avdelningar. Lokalerna är i dåligt skick och i behov av omfattande renovering. Vid en eventuell utflytt av åk 4-6, skapas yta i skolbyggnaden för att inrymma förskolan. Status för skolbyggnaden är bättre än förskolebyggnaden, varför den tidigare torde vara mer värd att satsa på. Förskolan kunde i detta fall avyttras eller bli föremål för annan verksamhet. Förskola och skola skulle således kunna inrymmas i en lokal. (Källa: Hudiksvalls kommun)

6.1.3 Njutångers skola

Tre förskoleavdelningar inryms idag i skolans lokaler. En modulavdelning med 17 barn är planerad att flytta in i skolans lokaler senast 21-05-29, då modul avvecklats. Detta skulle betyda att skolans lokaler kommer att samutnyttjas av förskola och skola. Vid flytt av åk 4-5 kan eventuella överytor uppstå. Detta beroende av hur många som föds 2018. Årskurs sex går idag i Enångers skola. (Källa: Hudiksvalls kommun)

6.1.4 Malsta skola

Vägg i vägg med skolbyggnaden finns två förskoleavdelningar i två moduler, varav en ägs av kommunen och en är inhyrd. De två förskoleavdelningarna kan inrymmas i skolans lokaler vid utflytt av åk 4-6. Den hyrda modulen kan avyttras och den andra nyttjas, där behov finns inom kommunen.

Noteras att av Malstas elever åker 63 av 75 elever skolskjuts. (Källa: Hudiksvalls kommun)

6.1.5 Edsta skola

Lokalerna och rummen är disponerade på ett sätt, som försvårar friställning av lokaler och därmed ett samutnyttjande av skola/förskola. Detta i sin tur begränsar utsikterna att tjäna in m2. Utan omfattande byggtekniska insatser, kvarstår överytor vid en eventuell flytt av åk 4-6. (Källa: Hudiksvalls kommun)

6.1.6 Näsvikens skola

Delar av skolan består av tillfälliga moduler, som kommer att rivas, vilket kommer att vara verkställt inom en tvåårsperiod. Vid en eventuell flytt av åk 4-6 bör en nyorientering av lokalomfång i kombination med renovering av ordinarie lokaler äga rum.

6.2 Ledningsorganisation

6.2.1 Rektors uppdrag

Enligt skollagen skall varje skolenhet ha en rektor. Rektors uppdrag och ansvar är omfattande. Se vidare under avsnittet 5.3.2 . För att ytterligare förtydliga ansvaret redovisas inslag från Skolverkets sida vid tillsyn:

Skolinspektionens tillsyn.

Skollagen ställer nya krav på skolenhetens organisation samt ledningsstruktur. Rektor ges också möjlighet att under vissa förutsättningar överlåta uppgifter på någon annan. Det är viktigt att rektors ansvar är tydligt och att det inte råder några tveksamheter om vem som är rektor och som alltså har det yttersta ansvaret för verksamheten. Skolinspektionen inriktar sin tillsyn på följande:

- Tar rektor sitt ansvar för att som ledare och chef leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolenheten?
- Är rektor i sitt dagliga arbete inriktad mot elevernas utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls?
- Håller rektor sig informerad om hur undervisningen vid skolenheten bedrivs och vilka resultat som uppnås?
- Använder rektorn informationen om hur undervisningen bedrivs och vilka resultat som uppnås för att utveckla undervisningen?
- Har rektor överlåtit uppgifter på annan? Är det i så fall uppgifter som får överlåtas och har den som uppgifterna överlåtit till tillräcklig kompetens och erfarenhet för uppgifterna?

Källa: Skolverket

Daglig ledning och styrning är en av grundpelarna för en framgångsrik skola, där elever når resultat och har möjlighet att gå vidare i sina studier. Konsekvensen, för att kunna fullfölja sitt uppdrag, torde bli en rektor på varje skolenhet. Att vara rektor på flera skolenheter begränsar möjligheten till styrning och ledning i det dagliga arbetet.

6.2.2 Principer ledningsstruktur

I ett tänkt scenario med F-3-perspektiv, kan rektorskapet kombineras med delar av exempelvis lärartjänst. Vidare kan ett samlat ledarskap för förskola/skola vara ett alternativ. År 2019 träder bestämmelse om att förskolan skall ledas av en rektor i kraft, varför en kombinationstjänst för de två skolformerna kunde vara ett scenario.

6.3 Kvalitetssäkring skolor F-3

Utmaningar för skolor i det mindre formatet är flera. För att garantera en likvärdig skola bör följande perspektiv tas i beaktande:

- Rekryteringsmöjlighet av behörig personal: lärare, förskollärare och fritidspedagoger
- Få antal personal, vilket utgör en akilleshäls vid eventuell frånvaro
- Förutsättningar att få tag på behöriga vikarier
- Garanti för särskild stödundervisning samt anpassade lärmiljöer
- Kollegialt lärande, arbetskollegor och samarbete för utveckling och stimulans
- Kringresurser för lärare och skolledning för att kunna fokusera på kärnuppgiften

Är detta tyckande eller evidensbaserat? Källa?

7. Alternativ användning av skollokaler

I det fall en allokering av skollokaler skulle genomföras, uppstår överytor och tomställda lokaler. Viktigt är, att i den händelse undersöka alternativa användningsområden för desamma. Detta är ett påtagligt signalvärde för bygden i form av positiva upplevelser för dess framtid.

Alternativa användningsområden:

- Kommunal service:
 - Äldreboende. Är idag viss brist. (Källa: Hudiksvalls kommun)
 - Gruppboende. Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS (Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade).
 - Särskilt boende, exempelvis boende för äldre med särskilt stort behov av omsorg.
 - Skapa hyresbostäder.
 - Samlingslokal för bygden med möjlighet till olika aktiviteter för lokala föreningar eller privata aktörer.
- Företag:
 - Erbjud företag att etablera sig på orten genom att hyra eller förvärva lokal/er.
- Försäljning:
 - Utlysa lokal/er till försäljning på den öppna marknaden.

8. Distansundervisning / Fjärrundervisning - en ev. framtida möjlighet

Saknas tydliga källhänvisningar samt evidens.

Frågeställningen att vid brist på behöriga lärare kunna nyttja möjligheten till fjärrundervisning och därmed säkra behörighet och i samband med detta de mindre skolenheterna, är aktuell i belysningen av skolstruktur. Begreppet fjärrundervisning regleras i Skollagen enligt nedan och har klara begränsningar avseende ämnen möjliga för denna form av undervisning. Formen kräver förutom utvecklad IT-teknik, pedagogisk utbildning i distansundervisning för handledare och ordinarie lärare. För att säkra en kvalitativ undervisning och detta i analogi med aktuell lagstiftning, rekommenderas vidare utredning.

Skolverket:

Fjärrundervisning

Fjärrundervisningen regleras i skollagen sedan den 1 juli 2015. Det är möjligt att, under vissa förutsättningar och med vissa begränsningar, lämna över uppgifter som avser fjärrundervisning på entreprenad.

Fjärrundervisning innebär att undervisningen är interaktiv och sker i realtid genom att man använder informations- och kommunikationsteknik. Eleverna är i skolans lokaler tillsammans med en handledare. Läraren som undervisar - fjärrläraren - befinner sig samtidigt någon annanstans.

Fjärrundervisning i grundskole- och gymnasieutbildning

Huvudmannen får anordna fjärrundervisning om

- det inte finns någon legitimerad och behörig lärare eller, när det gäller studiehandledning på modersmålet och integrerad samisk undervisning, annan lämplig person att tillgå inom en huvudmans skolenhet, eller
- elevunderlaget är otillräcklig

Huvudman är kommunen om det är en kommunal skola och skolans styrelse om det är en fristående skola. Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare närvarande i den lokal där eleverna befinner sig.

Fjärrundervisning i grundskoleutbildning

Huvudmannen får anordna fjärrundervisning för elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan:

- i ämnena modersmål, samiska i sameskolan, moderna språk och teckenspråk
- för att ge elever studiehandledning på modersmålet

Källa: Skolverket

9. Avslutning

Hudiksvalls kommun har alla förutsättningar att skapa en hållbar skolstruktur framgent. Indikationerna på detta står att finna ibland politikers och tjänstemäns höga ambitionsnivå kombinerat med ett uttalat engagemang för skolfrågorna tillika med landsbygdsperspektivet.

Ambitionsnivå tillika med engagemang måste i kommande fas konverteras till praktisk handling. Det ledande motivet bör vara kvalitetsaspekten, som står att finna i kommunens målbeskrivning: "En skola, där alla kan komma vidare". Denna målbeskrivning är mycket lovvärd och renderar optimala förutsättningar för att omsättas i verkligheten. Den viktigaste förutsättningen i sammanhanget är tillgången på behöriga lärare. Rapporten ger förslag på olika vägar för att stärka denna tillgång och därmed än mer förverkliga skolan, där alla kan komma vidare. Barnen är vår och kommunens framtid. De förtjänar det bästa, en uppfattning, som samtliga kan skriva under på.

Stockholm 2019-02-27

Carola Helenius-Nilsson